

UN CAPBREU O LLIBRE DELS ANIVERSARIS I DEL BENEFICI DE SANT JAUME DEL CASTELL DE L'ARQUEBISBE DE CONSTANTÍ (1422/1479), CONSERVAT A L'AHT

Isabel Companys i Farrerons

COMENTARI SOBRE LA LOCALITZACIÓ, LES TASQUES DE RESTAURACIÓ I L'ESTRUCTURA DEL DOCUMENT

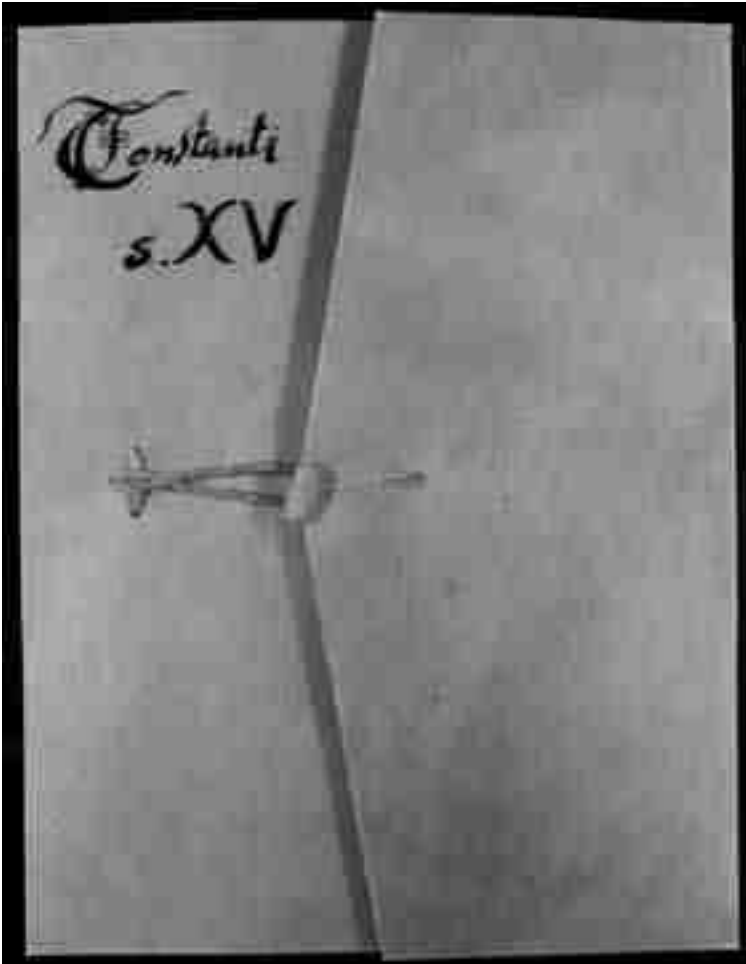
El passat mes d'octubre el Departament de Cultura va cedir en dipòsit a l'Arxiu Històric de Tarragona, per a la seva adequada custòdia i difusió, un llibre manuscrit religiós de Constantí dels anys 1422/1479, completat amb la paulatina incorporació, fins al 1621, de diverses notes aclaratòries, inserides a l'acabament dels paràgrafs i als marges.⁽¹⁾

Atès l'estat regular de conservació en què es trobava i les mancances detectades, el 2010 havia estat sotmès a un acurat procés de restauració, a càrrec del Departament, consistent en netejar els fulls dels tres quadernets en paper recuperats (sis plecs i un full, nou plecs, més un paperet solt, i dotze plecs i un full, respectivament), mecànicament, amb paletina i gomes toves –tot foliant-los a llapis, un cop desmuntat el bloc– i per immersió, amb l'eliminació dels nombrosos pedaços de paper adherits com a reforços o reconstruccions parcials del suport, aplicar-li un reaprest amb metilcel·lu-

(1) Enguany ha estat exposat i presentat en públic a la Biblioteca Municipal de Constantí, el dia 22 del mes d'abril, dins el cicle d'activitats "Fes Cultura, fes Salut", amb la intervenció de l'anterior alcalde de la vila, Sr. Josep M. Sabaté i Sans i del director de l'Arxiu Històric de Tarragona, Sr. Ricard Ibarra Ollé, que en lliurà una còpia digitalitzada per a la seva consulta. Quant a aquest article, he d'agrair particularment el suport del Sr. Josep M. Sabaté i Sans i la col·laboració de Josep Estivill, arxiver municipal de Constantí, i de Joan Torrents, el guarda rural.

losa MH300 al 15% en aigua, damunt una taula de succió, a fi de recuperar-ne l'estabilitat, la flexibilitat i la resistència mecànica, reintegrar les pèrdues de matèria amb polpa de paper, reparar estrips i petits buits amb adhesiu i paper Japó, tornar a cosir els quadernets, enllocar i afegir guardes i una nova enquadernació flexible de pergamí amb solapa –hom hi retolà “Constantí s. XV”–, amb una baga retorta i un botó de camussa, i requadres de pell exteriors.

Es tracta d'un llibre d'aniversaris o capbreu llevador de les rendes –censos i censals morts– dels aniversaris i del benefici de Sant Jaume fundat al Castell de l'Ar-

Imatge del Capbreu dels aniversaris de Constantí del segle XV (custodiat a l'AHT), en què s'aprecia la moderna enquadernació flexible de pergamí envellit aplicada en la darrera fase de restauració.

quebisbe⁽²⁾ de la comunitat de preveres de l'església de Constantí⁽³⁾. La primera data registrada llegible és el 16 de gener de 1421 –creiem, però, que per una incorrecció, tenint en compte que deu pertànyer a l'any posterior, com s'endevina, per exemple, al marge del f. 7–, a la qual segueix el 23 del mateix mes (f. 10-10v) i entrades englobades entre el 21 de gener i l'11 de febrer de 1422 (f. 10v-11v, corresponents al benefici esmentat). A continuació se salta a l'any 1479 –hi figura apuntat del 8 de gener (f. 13) al 25 d'agost–, ambdues fases en coincidència amb les prelatures de Dalmau de Mur i de Cervelló (1419-1431) i de Pedro de Urrea (1445-1489). Tanmateix, si d'una banda hom fa referència a documents del segle XIV a partir de 1344⁽⁴⁾, les addicions ens traslladen a la fi de la quinzena centúria i als segles XVI-XVII –en temps de l'arquebisbe Joan de Montcada i de Gralla (1613-1622).

Encara que incomplet –la foliació original anava del f. 41 al 95, amb absència dels f. 50 i 70–, el volum, desproveït també de les cobertes originals, així com de la portada que en duria el títol, comprèn 54 folis –en blanc el f. 9– i un paperet solt intercalat entre els f. 17 i 18 –reproducció dels f. 10 i 10v–, redactats en llatí i parcialment en català. Conté un total de 216 assentaments, distribuïts normalment a raó de dos per pàgina i, en algun cas, tres (f. 10, 11 i 49), quatre (f. 10v i 11v) o un de sol (f. 8v).

Quant al paper de drap utilitzat, hi destriem tres models de filigrana: una muntanya triple encerclada i sobremuntada per una creu (f. 1, 2, 5 i 9); una testa de bou en vista frontal, igualment dins un disc, amb una asta a sobre (f. 4 i 6) i un cap masculí de perfil, amb la cabellera acabada en tres rulls, sostenint una ratlla vertical coronada per una estrella de sis puntes (f. 12-14, 16-18, 21, 22, 26, 29, 31, 33-37, 44-47 i 53).

Observem l'ús de diferents tintes: marró o sèpia, al text més antic, i negra, de més o menys intensitat, a les anotacions posteriors agregades al damunt (data i festivitats en català per facilitar la comprensió enfront de la versió llatina, i l'abreviatura iur. ("iuravit") sobre el nom), a l'angle superior dret (foliació), al final de l'assentament i/o al marge esquerre (actualitzacions dels contribuents i llucions de censals, refermades amb el ratllat oblic de la confessió –f. 7v, 33v, 34, 50v i 52–) i al marge inferior (mes).

VALORACIÓ GENERAL DEL TEXT

Com veurem en l'anàlisi més detallada del contingut, la llarga sèrie de declarants (parent, actor de la marmessoria o de l'almoina, procurador, prevere beneficiat), que confessen amb jurament [tocant els quatre Evangelis] i davant un prevere i dos

(2) Cortiella afirmà que aquest benefici de la capella del Castell tenia moltes terres, amb una abundant producció de fruits (CORTIELLA I ÒDNA, Francesc. *Història de Constantí*. Constantí: Sindicat Agrícola de Constantí. 1981, p 148).

(3) Habitualment els preveres beneficiats de Constantí ascendien a nou, perceptors de rendes, per les quals, entre altres obligacions de culte, havien de participar anualment a quaranta-quatre misses d'aniversari (CORTIELLA, 1981, p. 153). Al document que examinem se'n fa esment de quatre: l'instituit a l'església per Guillemona, vídua de Berenguer Totzó o de na Totzona (f. 1v i 40v), el de Sant Jaume del Castell (f. 10), el de Sant Martí (f. 19) i el de Sant Miquel (f. 29), ultra el de Sant Esteve, de la Selva del Camp (f. 46v).

(4) Els testaments datats el 1348, com els d'Assén, muller de Pere Tomàs (f. 3), Elisenda, vídua de Bernat Jover (f. 6v), Guillem Artús (f. 38v), ens evoquen els estralls de la Pesta Negra.

testimonis les quantitats fixades per a les misses d'aniversari –algunes de cantades, “cantatur”, f. 26v, 30v i 52–⁽⁵⁾ “confessus fuit facere dictis aniversariis”, a les festivitats escollides per les ànimes dels avantpassats, “pro anima...”, aporta una notable profusió de cognoms de la vila (Aguader, Aguiló, Bacona, Barceló, Barenys, Calaf, Caldes, Canyelles, Capell, Fajola, Ferrer, Fortuny, Gener, Guerau, Llaberia, Magrinyà, Mangons, Martell, Martorell, Moragues, Pallarès, Peirí, Pescater, Pontons, Saleses, Salort, Torner, Toses, Tost..., a vegades amb la professió o ofici), posats sovint en relació amb els béns obligats (tots, un hort, un hort clos, un tros o una sort de terra, un erm, una vinya, un corral, un alberg o cases), amb antigues escriptures (testaments, vendes, establiments, censals, reduccions, assignació de censal, consignació per la Cort, Il·lucions de censals o un instrument dins una caixa “patet per instrumentum quod apud nostram caxam retinemus” (f. 26)) i llibres (en tots els capbreus: “in omnibus capbrevis sic est ordinatum fieri” (f. 1v) o en el capbreu vell “ut patet in capbrevio vetero” (f. 24), un testament en un evangelister de l'església o en un altre llibre d'aniversaris “in alio libro aniversariorum”, “et clausula dicti testamenti est in alio libro aniversariorum” (f. 4 i 41v)).

Les sumes assignades als preveres “pro caritate” oscil·len, deixant al marge el lliurament simbòlic d'un got d'aigua per una era, “unum ciphum aque” (f. 19v) o del delme i primícia de menuderes en un quartó de terra, “decimam et promiciam de menuderies que colliguntur in quodam cartono terre de tengude de XII canes” (f. 11v), d'1 s. per un erm (f. 12) o per a cada prevere (f. 1v) als 60 s. (o 3 ll., pagadores per Nadal) per l'escrivania de la Cort “pro scribania de la Cort dicti loci” (f. 10v), passant entre altres, per: 1 s. i 6 d.; 2 s.; 2 s. i 6 d.; 3 s. –en una ocasió, la xifra es duplicava per al pa de caritat “alios tres solidos pani karitatis”, potser destinat als pobres de l'Hospital (f.39v)–; 4 s.; 5 s.; 6 s. i 8 d.; 7 s. i 6 d.; 8 s.; 8 s. i 4 d.; 10 s.; 12 s.; 13 s.; 15 s.; 19 s. i 4 d.; 20 s. –en un cas, s'especifica 18 s. per a misses i 2 s. per a l'ofrena (f. 38v).

Els emplaçaments remetien a una bona quantitat de carrers (de l'Església, del Castell, de la Costa, o, més tardanament, de la Carnisseria), portals (Nou, de la Selva i de Barreres), camins (del Pont de les Tries), partides (les Argiles, Rabassols, Sant Pol, l'Almatella, l'Horta Vella, les Tries, Riudarenes, Centcelles, Creu de Salom...), torrents, canals, recs i edificis com l'església, el castell, la Casa del Comú, el forn de pa, el molí d'oli, la muralla i masos (del Corb, de Salom, d'en Bonet, de l'Aragall...) i a altres llocs com el Codony –mas d'en Feliu (f. 45v, 54)–, la Canonja, Puigdel·lí, Reus –plaça (f. 6), la Grassa (f. 6v), carrer de la Font (f. 50v)–, Sarral, la Selva del Camp, Tarragona i Vilallonga del Camp.

DELIMITACIÓ DE L'ESPAI URBÀ

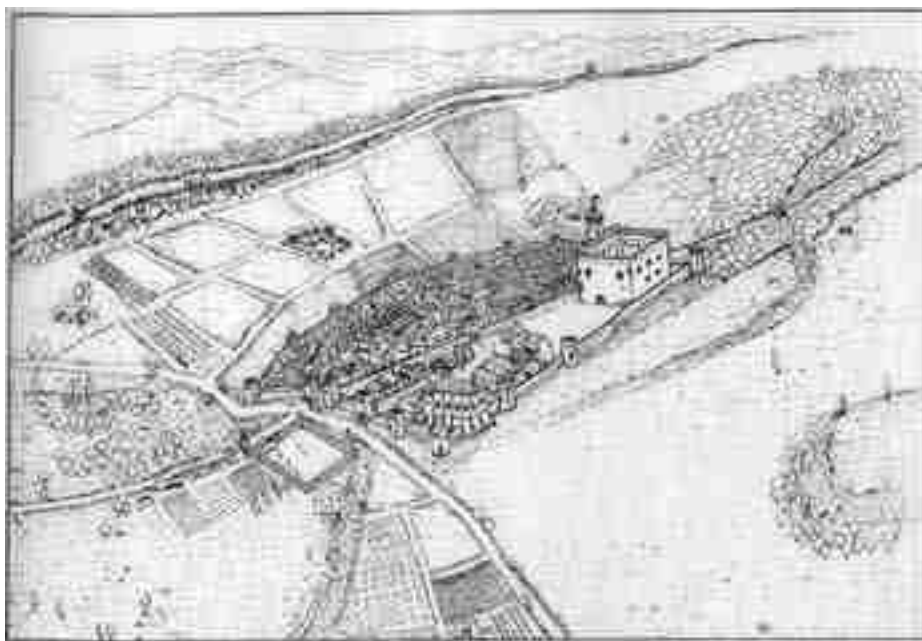
A l'hora de descriure el nucli urbà de Constantí el primer element a considerar és la diferenciació entre la Vila de Dalt, reservada inicialment al senyor (l'arquebisbe) i la de Baix. El recinte més antic i elevat estava encerclat per la muralla del segle XIII, un petit sector de la qual s'ha preservat dins l'Ajuntament i incloïa el castell de l'Arque-

(5) Per les ànimes d'Arnau Bastard, Pere Citges, Ramon Arnau i Gramon.

bisbe –indret actualment ocupat per l'església parroquial i la plaça del Castell, que arribava fins al raval de Sant Cristòfol⁽⁶⁾– i, vers l'oest, la primitiva església –citada el 1218–, edificis iniciats pel prelat Aspàreg de la Barca (1215-1233), a qui es devia igualment el mur, ja esmentat el 1220⁽⁷⁾. Comprenia així mateix el cementiri i, entre la fi del segle XIII i el primer terç del següent, s'hi incorporaria també una part de la població.

La zona inferior fou emmurallada a mitjan segle XIV, en temps de Pere III el Cerimoniós –potser a partir del 1363, amb noves intervencions durant el regnat de Joan I, datades el 1388–, tal com veiem al carrer de Sant Pere, des del carrer de Sant Vicenç fins més enllà del carrer de la Costa, on els llenços del perímetre defensiu s'articulaven amb torres –se'n conserva una de planta poligonal, de tàpia, amb arestes reforçades per carreus, sobre un basament de pedres–, i, per la part interior, a la plaça de l'Hospital. En aquesta vila closa s'hi accedia a través de tres portals: el de la Selva, el de Reus i el Nou.

Ambdues àrees eren dividides pels actuals carrers Major i de les Creus. Fora d'aquesta doble estructura urbanística s'aixecaren habitatges a l'anomenada Vila de Copons –caseriu extramurs documentat el 1236 i el 1283, juntament amb l'Hospital de la vila–, al sud i a l'oest de Constantí.⁽⁸⁾ Si bé s'acostumava a remuntar a tot estirar l'enumeració de carrers al fogatge de 1553 –carrer del Castell, carrer de l'Església, Costa, carrer del Raig, carrer de Ferran, Portal Nou, carrer d'Antoni Martí, Plaça, a més dels

Reconstrucció de Constantí al segle XV. J. A. Remolà i T. Romero, Codex-Arqueologia i Patrimoni.

(6) CORTIELLA, 1981, p. 37.

(7) CORTIELLA, 1981, p. 120-127.

(8) CORTIELLA, 1981, p. 98, 122-124 i 126

Masos, la Pineda i la Quadra de la Camareria, els dos darrers paratges, als termes de Vila-seca i de la Pobla de Mafumet⁽⁹⁾.

LA VILA DE DALT

Al Capbreu dels Aniversaris, la **Vila de Dalt** apareix al f. 12v: un alberg de Pere Carull del **carrer del Castell**, "*in Villa Superiori, in vico vocato del Castel*", entre Joan Sugranyes, la muralla, "*conffrontato (...) cum muro*" i ell mateix –passaria a Joan Despuig (o Puig) i a Antoni Sugranyes, el rajoler⁽¹⁰⁾ i al f. 48: un alberg d'Esteve Berga "*in Villa Superiori, in vico del Castell*", entre l'esmentat Pere Carull i Francesc Salort –després de Guillem Cerdà i de la vídua Cerdana. Quant al carrer del Castell, consta igualment al f. 3: un alberg del prevere Berenguer Arboç, entre Joan Mateu i el mur; f. 15v: una botiga i una cuina (de 3 canes i 1 pam de llarg i 15 pams d'ample) de Francesc Salort, "*pro una boticha et una quoquina (...) in via del Castell*" estaven entre Antoni Martorell i ell mateix –després de Jaume Salort, Jaume Folc i els seus fills pubills; f. 19v: un altre alberg de Pere Carull, entre Esteve Berga i el citat de Carull –després de Guillem Cerdà–; f. 32: un alberg de Pere Gener, menor, entre na Bona i Pere Soler, major –després dels hereus de Pere Barceló, Bartomeu Saleses i Montserrat Giner, del Pont i posteriorment només Saleses que comprà la casa de Giner⁽¹¹⁾; f. 33v: una casa de Joan Montcada entre la plaça de l'església, el pou, "*confrontatur cum patio ecclesie et cum puteo*", l'esmentat Montcada i Joan Soler –després de la vila i d'Antoni Montcada–; f. 36v: un alberg de Joan Blanc, entre Joan Magrinyà i el mur –després del notari Francesc Bertran i de Pere Saleses, del Portal de la Selva–; f. 37v: al marge consta Antoni Martorell, del carrer del Castell, novament mencionat al f. 53; f. 45v: una casa del nunci o pregoner Pere Ballester, entre les de Joan Gassull i Bernat Aguader –després d'Aguiló, de Bartomeu Martí i d'Antoni Caldes, fill de la vídua Torres⁽¹²⁾; f. 47: una casa d'Antoni Martorell, entre les d'Andreu Farrer i de Torrents –després de Jaume Martorell, de la seva filla, del vidu d'aquesta, Joan Pasqual, Blanc i Martí, mestre de cases⁽¹³⁾; f. 47v: una casa d'Antoni Martorell, entre la de Bartomeu Simó i la seva –després d'Oliver, gendre de Jaume Martorell, i de Joan Pasqual, vidu de la filla del citat Martorell, per un corral davant casa seva–; f. 48: un alberg d'Esteve Berga, entre Pere Carull i Francesc Salort –després de Guillem Cerdà i de la seva vídua–; f. 50v: una casa de Pere Soler, major, entre Joan Gassull i ell mateix –després de Joan Tortosa, dels hereus de Pere Barceló, de Francí Rival i d'Antoni Rosselló, del Mas de l'Aragall.

Pel que fa al **carrer de l'Església**, assenyalem els f. 3: un alberg del canonge infermer de la Seu, Pere Oller (1411-1424)⁽¹⁴⁾, entre la Casa del Comú, "*in vico de la*

(9) IGLÉSIES, Josep. *El fogatge de 1553. Estudi i transcripció, II*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana. 1981, p. 251-253.

(10) Els dos darrers són anomenats en aquest carrer el 1553 (IGLÉSIES, 1981, p. 251).

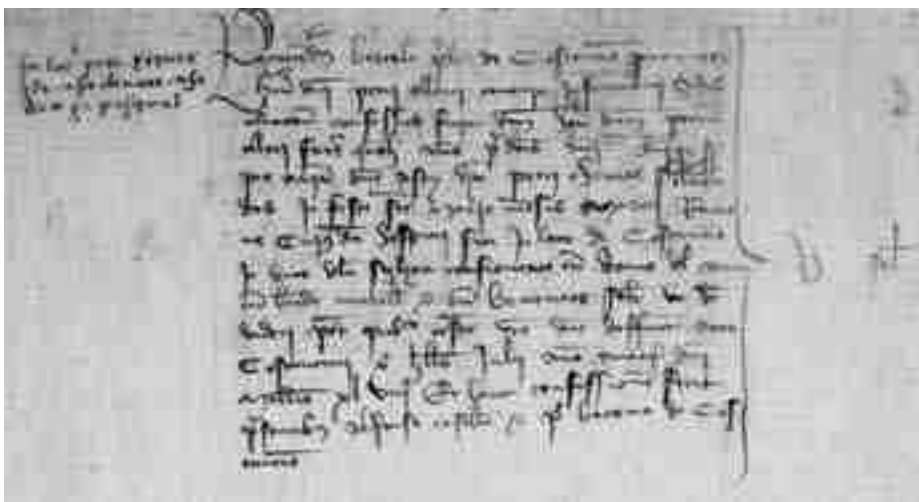
(11) Semblantment hi apareixen la vídua Cerdà, Jaume Salort i Bartomeu Saleses (IGLÉSIES, 1981, p. 251 i 252).

(12) Antoni Martorell és també citat, abans d'Antoni Sugranyes, així com Antoni Caldes (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(13) Al fogatge de 1553 retrobem Joan Pasqual, Sebastià Blanc i Damià Martí (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(14) Amb la supressió de la Pavordia el 1410, el canonge infermer de Tarragona adquirí, entre altres, rèdits a Centelles (RAMON I VINYES, Mn. Salvador. "Canonges de la Catedral de Tarragona". *Butlletí Arqueològic*. Núm. 21-22 (1999-2000), p. 368).

Sgleya, confrontato cum domo del Comú, Bernat Martell i Bonanat Soler –després de Pere Piquer, per la casa situada davant la de Pere Pasqual–; f. 3v: un alberg de Pere Bacona, entre Ramon de Salelles, Berenguer Arboç i el mur –després d’Antoni Vidal–; f. 10v: un alberg de Pere Garau, que afronta amb el fossat del castell, Guillem Capell i el mur, “*cum vallo del castell, cum Guilelmo Capell et cum muro*”; f. 8: al marge s’anota que el citat Antoni Vidal vivia al carrer de la Església; s’indica més tard l’existència de Joan Garau (f. 14, 22, 24v, 34 i 45) i de Joan Caldes (f. 27v) en aquest carrer; f. 21: una casa de Guillem Aguader, entre Guillem Fajola i ell mateix –després dels hereus de Llorenç Serra, d’Antoni Martell i de Pere Martell⁽¹⁵⁾; f. 25v: un alberg d’Antoni Vidal, entre la pubilla de Joan Ubac, el corral de Bartomeu Soler i el mur (“*cum pupilla Iohannis Ubach et cum ovili Bartholomei Soler et cum muro*”) –després de Gabriel Martorell, de la Plaça⁽¹⁶⁾ i de Joan Martorell, del carrer del Raig–; f. 27v: f. 29: un alberg de Llorenç Bertran, entre la Casa del Comú i el corral del Benefici de sant Miquel –després de Pere Piquer i del seu pubill–; f. 35v: consta que Joan Martorell i la seva vídua, anomenada “la Rossa” eren d’aquest carrer; f. 45: un corral de Bartomeu Soler, entre la seva casa i Antoni Vidal –després dels pubills d’Antoni Oliver, de Joan Sarrà, l’Esquerrer, de Pere Gil, gendre d’Antoni Martí, d’Antoni Cases, gendre de l’esmental Pere Gil (1614); f. 47: un alberg de Joan Ubac, ciutadà de Tarragona⁽¹⁷⁾, pare de Beneta, donzella, entre

Confessió del prevere Ramon Barceló, procurador del canonge infermer Pere Oller (gener de 1422, f. 3), relativa al pagament de 5 sous anuals per l’aniversari d’Assén, muller de Pere Tomàs (testament de 1348), el dia de l’Encarnació (25 de març), per un alberg del carrer de l’Església, entre la Casa del Comú, Bernat Martell i Bonanat Soler. Obligació continuada per Pere Piquer.

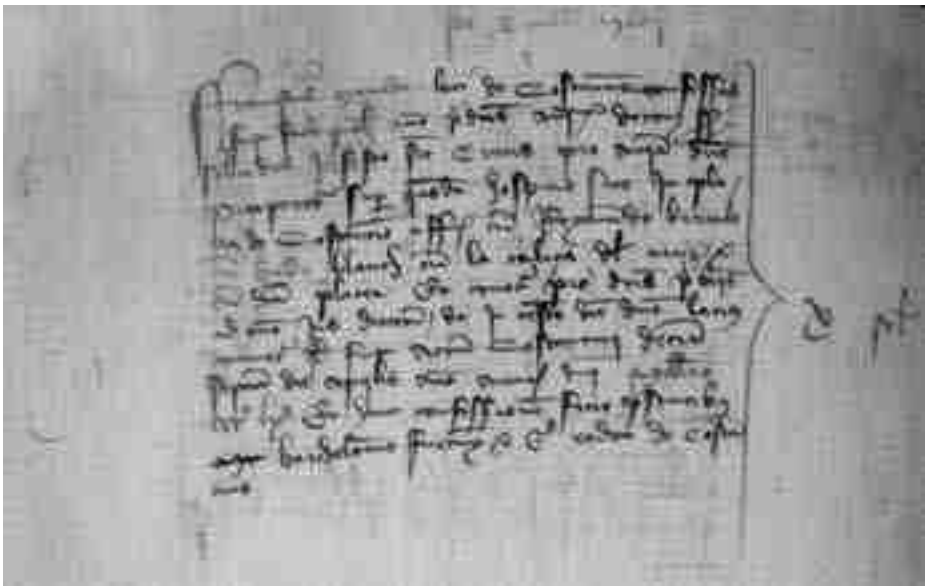
(15) Tenim constància dels veïns Antoni Martell, Joan Serra i la vídua Gueraua (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(16) A la Plaça hi llegim Gabriel Martorell (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(17) El 1494, Joan Ubac era cònsol de Tarragona (AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 126).

Guillem Aguader i la casa d'Esteve Virgili –després de Bartomeu Martorell, texidor, del seu nebot homònim i de Joan Martorell, fill del segon (1621) i f. 48: una casa de Pere Aguader, entre el forn de pa (“*cum clibano*”) i la casa de Bernat Blanc –després d'Antoni Virgili, del seu fill Pere, del seu nét Feliu i de Montserrat Virgili (1621)⁽¹⁸⁾.

A la Vila de Dalt, s'hi localitzava el **Pati de l'Església**, com descobríem al f. 33v: la casa esmentada de Joan Montcada, “*confrontata cum patio ecclesie et cum puteo*” i la **Plaça**, que alhora servia de límit amb la Vila de Baix, al f. 3v: un alberg de Francesc Granada “*in platea de Costantino, affrontato cum Reymundo Barcaló, cum Bernardo Blanch, cum la taliça del mur et cum dicta platea*”; f. 4: cases de Bernat Gener, menor, del carrer de la Costa, sota la plaça, “*in vico de la Costa, subtus Plateam de Costantino, quo vico itur seu descenditur ad vicum d'en Pallarès*”, entre Ramon Toses, Berenguer Clarà i Ramon Gener; f. 16: Bartomeu Rival tenia casa a la plaça, abans pertanyent a Llorenç Montserrat; f. 24: Lluc Fuster també posseïa una casa a la plaça que havia estat de Miquel Gascó; f. 24v: Sebastià Magrinyà, fillastre d'Antoni Puig, era anomenat de la Plaça; f. 25v: Gabriel Martorell era igualment designat de Plaça, així com, al f. 37: Pere Ferrer, gendre de Torres; f. 38: Narcís Tost pagava per la ferreria del lloc “*pro fabrica dicti loci de Constantino*”, ubicada entre el ferrer Joan Soler “*et cum fabrica dicte ville*” –després la vila “*per la casa de la fàbrega o de la ferreria de la*

Francesc Granada (gener de 1422, f. 3v) confessa haver de pagar 10 sous anuals per la Santa Creu (3 de maig) per l'ànima de na Picaperes (testament de 1360), sobre un alberg de la Plaça, entre Ramon Barceló, Bernat Blanc i el talús del mur.

(18) En acarar els dos últims assentaments amb el fogatge, hi coincideixen Bartomeu Martorell i Pere Virgili (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

plaça, *affronta ab en Antoni Pasqual y ab lo carrer d'en Servera y ab la dita plaça*⁽¹⁹⁾; f. 41: la casa de l'esmentat ferrer Joan Soler, on vivia Guima Andreua i la meitat de la qual tenia el també ferrer Bartomeu Aguilar, *afrontava amb Joan Vall, la farga o ferreria del llössol (és a dir la del senyor), "cum fabrica del loçou"*, la casa de dit Bartomeu Aguilar i la plaça –després de Bartomeu Rival, de Plaça⁽²⁰⁾; f. 42v: en darrer lloc se cita Sebastià Magrinyà, de plaça, el gendre de la vídua Paladella.

LA VILA DE BAIX

La Vila de Baix, que es contraposava a l'àmbit que acollia el Castell, l'església, la Casa del Comú, el forn de pa i la ferreria, és consignada al f. 16: un corral de Francesc Salort i Joan Fortuny, major "*sito in Villa inferiori, in vico Anthoni Ferrer*", entre Antoni Capell, menor i Pere Caldes –després de Pere Saleses i Bartomeu Rival, pel portal de la casa, que abans pertanyia a Llorenç Montserrat, de Mateu Aguader, de Pere Saleses, "*del carrer Migà o d'en Ferrer*", una casa entre Bartomeu Bosc i Cosme Agulló i de Bartomeu Rival, el portal de la casa de Plaça⁽²¹⁾; f. 18: un alberg de Vicenç Gener "*in Villa inferiori, in vico de la Font*", entre Antoni Bacona i Pere Soler, major –després de Pere Martell, seguits per Joan Folc i Bernat Soler, que es partiren la casa–; f. 24: un corral de Pere Soler, major, "*sito in Villa inferiori, in vico de Agulló*", entre Joan Pedrolo i Antoni Bacona –després de Pere Peirí, major i de la seva vídua, amb un corral al carrer del Raig, entre la casa de Lluc Borrodà i de Joan Folc⁽²²⁾; f. 25: un alberg de Guillem Pontons "*in Villa inferiori, in vico del Portall Nou*" entre els Quatre Cantons i Joan Lluc –després del pubill del difunt Llorenç Folc, Antoni Folc, dels Quatre Cantons⁽²³⁾; f. 26v: un alberg d'Antoni Capell "*situm in Villa inferiori, in vico Anthoni Fare*", entre Francesc Salort i Felip Fortuny –després de Cosme Aguiló, hereu del seu pare, de la seva nora, al carrer d'en Serra⁽²⁴⁾, de Cosme Reig, sastre i de la vídua na Domingona–; f. 30v: un corral d'Antoni Dalmau "*sito in Villa inferiori*", entre Joan Dalmau i Bartomeu Bosc –després de Joan Dalmau, teixidor–; f. 31v: un corral d'Antoni Ferrer, entre Miquel Gascó, Bartomeu Agulló i ell mateix –després de Joan Ferrer, del seu fill Antoni, pel corral situat entre la seva casa i la d'Oró, abans d'Agulló⁽²⁵⁾; f. 40v: una casa d'Anastàsia, vídua de

(19) Cortiella ja menciona la ferreria de Constantí en una cessió del 1180 a Joan Ferrer i Ermessén i en un establiment de 1221 (CORTIELLA, 1981, p. 34-36).

(20) Localitzem a la Plaça Gabriel Martorell i Bartomeu Rival (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(21) El 1553 Pere Saleses i Bartomeu Bosc eren veïns del carrer d'en Ferran –probable mala transcripció de Ferrer- i Bartomeu Rival de la Plaça (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(22) Pere Peirí, Lluc Borrodà i Joan Folc vivien al carrer del Raig, segons el fogatge referit fins ara (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(23) Retrobem Antoni Folc al Portal Nou el 1553 (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(24) Amigó documenta igualment aquesta denominació el 1574 (AMIGÓ ANGLÈS, Ramon. *Els topònims del terme municipal i del poble de Constantí*. Tarragona: Diputació de Tarragona (Instituto de Estudios Tarraconenses "Ramón Berenguer IV". 1968, p. 117). El 1553 Agustí Serra figurava entre els habitants del carrer d'en Ferrer (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(25) La presència de Bartomeu Oró al carrer del Raig el 1553 sembla la clau per escatir que el carrer esmentat hagués adoptat durant un temps el nom de n'Agulló, del propietari anterior de la casa d'aquell (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

Bernat Soler, entre la via pública, la muller de Pere Fortuny i el carrer de la Font “*confrontata cum via publica et cum uxore Petri Fortuny et cum vico de la Font*” –després de Pere Peirí i de la seva vídua–; f. 47v: un alberg de Bartomeu Agulló al carrer que condueix al Raig d'en Fortuny “*in Villa inferiori, in vico quo itur al Rayg d'en Fortuny*”, entre el corral d'Antoni Ferrer i la casa d'Antoni Dalmau –després dels hereus de Benet Fuster i del seu fill Francesc⁽²⁶⁾.

Hem de referir-nos en primer lloc al **carrer del Portal Nou**, on descobrim a més els **Quatre Cantons**, al f. 11v: una casa de Ramon ...., “*in vico del Portal Nou*”, entre Pere Aguiló, dues vies públiques i Pere Serinyana; f. 15: al marge consta Bernat Bodiga, gendre de Pere Roig, del carrer del Portal Nou⁽²⁷⁾; f. 20: Bernat Martí vivia igualment al carrer del Portal Nou, l'alberg del qual retrobem al f. 20v: “*in via del Portal Nou, situm als Quatre Cantons*”, entre Bartomeu Pontons i Antoni Robert (escrit Rubert) –després de Bartomeu Pontons, ferrer, de Canyelles i de Nadal Barceló–⁽²⁸⁾; f. 46: una casa de Joan Guasc, entre Ramon Danda, Joan Aguiló i els Quatre Cantons –després de Pere Guerau, dels Quatre Cantons–⁽²⁹⁾; f. 48v: Joan Rival, fill de Pere i sogre d'Antoni Pallarès, és identificat com del carrer del Portal Nou; f. 53: una casa de Pere Esteve, entre Antoni Robert i Bernat Martí, major –després de la senyora Homedes i d'Antoni Martorell, del carrer del Castell.

Com s'ha evidenciat, descobrim nous carrers com el **de la Costa**, que sota la Plaça, duia al carrer d'en Pallarès, al f. 4: unes cases de Bernat Gener ja esmentades; al f. 10: un alberg dels cònjuges Francesc Gener i Francesca, entre Bernat Martí, Antoni Llaberia i dues vies públiques; f. 15: part d'un alberg d'Antoni Pontons, entre ell mateix, el mur i Bernat Pontons –més tard una casa de Gaspar Solanes, entre Joan Company i ell mateix–⁽³⁰⁾; f. 35: un alberg de Bartomeu Martell, entre el corral de Joan Begues, Pere Bacona i el mur –després de Joan Sugranyes, del mas, de Franci Dalmau i de Joan Dalmau, anomenat de la Costa, també citat al f. 39v–; f. 54: una casa de Joan Soler, menor, entre Joan Caldes i Pere Soler, menor –després de Bartomeu Martell i de Miquel Sarrà. Al f. 18 i 40v ja hem al·ludit al **carrer de la Font**, que és citat altre cop al f. 52v, “*cum vico quo itur a la Font de la vila*”. Un altre que sobresurt és el **carrer Mitjà, d'Antoni Ferrer** (f. 16 i 26v) o **d'en Ferrer**, que degué esdevenir posteriorment el **carrer d'en Serra** (f. 26v), al f. 18v: s'esmenta Antoni Sardà –gendre d'Antoni Coll–, del carrer Mitjà; al f. 32: un corral de Caterina, muller de Joan Mestre, al carrer d'Antoni Ferrer, entre Pere Martell, Antoni Ferrer, l'esmentada Caterina i Antoni Peirí –després de Joan Sarrà, de Gabriel Roig, que construí una casa en aquell corral i de Baró, sastre, que mesclà la seva casa amb una part del corral⁽³¹⁾ i f. 44: Joan Conesa era conegut com del carrer Mitjà o d'en Ferrer i així també el seu fill, anomenat el Pubill (1614). Podem afegir el citat **carrer d'en Pallarès**, al f. 4: “*ad vicum d'en Pallarès*” i al f. 11: un alberg de Jaume Fabregat, “*cum camino d'en Pallarès*”; el **carrer de**

(26) El 1553, hi estaven domiciliats la vídua Dalmau i Francesc Fuster (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(27) Localitzem Pere Roig al fogatge de 1553, al Portal Nou (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(28) En aquest carrer hi consten el 1533 la vídua Pontons i el citat Pere Roig (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(29) El 1553, al Portal Nou s'hi registrà Pere Guerau (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(30) Joan Company és anotat a la Costa el 1553, juntament amb la vídua Solanes (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(31) Al fogatge amb el qual anem establint comparacions, al carrer d'en Ferrer hi surten Gabriel Roig i Feliu Baró (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

Bernat Gener, menor, declara el lliurament anual de 5 sous –reduïts després a 2 s., a càrrec d'Antoni Roig– el dia de Sant Pere i sant Feliu (1 d'agost) per l'ànima de Joan Maçó (gener de 1422, f. 4), sobre unes cases del carrer de la Costa, que, sota la Plaça, porta al carrer d'en Pallarès, entre Ramon Toses, Berenguer Clarà i Ramon Gener.

Pere Soler, menor o d'en Soler, al f. 19: un alberg de Caterina, vídua de Bartomeu Fajola, al carrer de Pere Soler, menor, entre ell i Antoni Cervera –després de Bartomeu Fajola, menor i de Joan Martorell i de Pere Coll⁽³²⁾; f. 42v: un corral de Pere Torner, entre Joan Guasc i Antoni Pontons, d'una part i amb Ramon Danda, de l'altra –després de Bartomeu Pontons, dels hereus de Macià, de Sebastià Magrinyà, de Plaça, gendre de la vídua Paladella i f. 54v: una casa de Francesc Virgili, entre Guillem Pontons i Pere Soler –després de l'hereu de Llorenç Folc i d'Antoni Folc, dels Quatre Cantons. En dues ocasions s'al·ludeix al **carrer d'en Servera o Cervera**⁽³³⁾: al f. 31v: es parla dels hereus de Joan Martell, "*dell carrer d'en Servera*" i al damunt citat f. 38, en què s'indicava que la casa de la fàbrica o de la ferreria de la Plaça afrontava amb Antoni Pasqual i amb el carrer d'en Servera. Una sola vegada es consigna el **carrer de n'Agulló**, al f. 24, en relació amb un corral de Pere Soler, major, que, més tard, passà a ser designat **carrer del Raig**, f. 29v: on vivia Antoni

(32) El 1553 devia ser conegut com carrer d'Antoni Martí –com sembla palesar la presència de Joan Fajola, Joan Martorell i Pere Coll-, el mateix que seria anomenat d'en Cervera. (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(33) El 1553, en lloc d'aquest carrer descobrim el d'Antoni Martí, en el qual habiten Antoni Cervera, major i menor (IGLÉSIES, 1981, p. 253). Vegeu també AMIGÓ, 1968, p. 117 i CORTIELLA, 1981, p. 130.

Canyelles, fill de Gabriel i **carrer del Raig d'en Fortuny**, al f. 47v: l'alberg ja esmentat de Bartomeu Agulló, entre el corral d'Antoni Ferrer i la casa d'Antoni Dalmau –després dels hereus de Benet Fuster i del seu fill Francesc. Localitzem igualment el **carrer de Baix**, al f. 8: una casa de Guillem Vives “*in vico inferiori*”, entre Simó Totosaus i ell mateix –després de la vídua de Pere Peirí; el **carrer de la Carnisseria**, al f. 20v: on vivia Bernat Martí; el **carrer de Guillem Barenys** –potser es tracta del carrer del Raig–, al f. 19: un alberg de la vídua d'Antoni Folc “*in vico Guillermi Barenys*”, entre Barenys i els pubills de Pere Fortuny –després de Jaume Folc–⁽³⁴⁾; el **carrer del Portal de la Selva**, al f. 14: un alberg de Felip Fortuny “*in via qua vadit ad lanuale Silve*”, entre Joan Conesa, Francesc Salort i el mestre Joan Despuig, després de Feliu Fortuny, “*al carrer del Portal de la Selva*”.

Els accessos al nucli urbà eren: el **Portal Nou**⁽³⁵⁾, f. 25: on vivien Joan Ferran i f. 34: Pere Martorell i f. 52v: on hi tenia un corral Esteve Berga, entre Guillem Barenys, Bernat Martí i el carrer de la Font de la vila –després de Guillem Santjust, major–; el **Portal de la Selva**, en el qual es trobaven Pere Saleses (f. 2v i 36v) i Joan Conesa, fill d'Antoni (f. 24v, 44 i 44v) i el **Portal de les Barreres** –tal vegada faci al·lusió a un tancament de fusta–, on s'esmenta Antoni Sardà, posseïdor d'una era cap al camí de Tarragona (f. 19v i 48v), que segurament cal identificar amb el Portal de Reus, tocant a l'Hospital.

A l'exterior del circuit fortificat, a la **Vila de Copons**, f. 35: “*in villa de Copons*”, se situa un pati de cases de Joan Fortuny, menor –després de Cosme Sugranyes i del

Torre i llenç de la muralla medieval visible al carrer de Sant Pere, prop del de Sant Vicenç. Poden observar-se els senyals de les tapiades, l'ús de pedres sense treballar al basament i de carreus –alguns encoixinats– als angles de la torre, a més d'espilleres.

(34) El 1553 trobem Jaume Folc al carrer del Raig (IGLÉSIES, 1981, p. 252).

(35) Cortiella parla de les muralles i de la barbacana del Portal Nou en un establiment del 1220 (CORTIELLA, 1981, p. 35, 36 i 38).

seu fill Antoni, anomenat Robert, amb referència a una capbreuació–; f. 39: a la Canal, un altre pati, entre el carrer de la Canal, el mur i el Rec que entra a la vila “a la Canall, confrontatur cum vico de la Canall et cum muro et cum Recho quod ingreditur in villam” –després de la vila, de Joan Capell i de Pau Magrinyà, per l’obrador de l’oli o trull “per lo hobredor de l’holi” i f. 53, una casa de Pere Esteve al carrer de la Canal, entre Joan Toses i ell mateix –després de Joan Toses i de Gabriel Canyelles⁽³⁶⁾.

Si recapitem, el document que comentem ens dóna notícia dels edificis següents: el Castell, a través d’una referència al seu vall,⁽³⁷⁾ que limitava amb l’alberg de Pere Garau (f. 10v) –enderrocat, juntament amb l’església el 1650, després de ser reedificat el 1645, havia servit repetidament de residència dels arquebisbes, sobretot abans de llurs entrades solemnes a Tarragona i durant el període estival, de presó, com succeí per iniciativa del prelat Joan d’Aragó, a la primera meitat del segle XIV, el 1434, el 1494 i el 1640⁽³⁸⁾ i potser fins i tot de seu de reunions de la Comuna del Camp (els anys 1376-1379 i 1597)⁽³⁹⁾, constituïa una fortalesa admirable, coneguda gràcies a dos gravats de Constantí de Sébastien de Pontault de Beaulieu de 1647⁽⁴⁰⁾–; l’Església, citada a través del Pati o plaça i del carrer que en prenia el nom; la Casa del Comú, al carrer de l’Església (f. 3 i 29); el Forn de pa, al mateix carrer (f. 48); l’Escrivania de la Cort [del batlle], a càrrec de Ramon Gener (f. 10v)⁽⁴¹⁾; la Ferreria, a la Plaça i tocant al carrer d’en Cervera (f. 38, 41 i 41v); el Molí de l’Oli, propietat de Bartomeu Martell (f. 50v); el mur o muralla i el seu talús (f. 3, 3v, 10v, 25v, 35, 36v i 39); l’Obrador de l’oli o Trull, a la Canal (f. 39), a més del pou, al costat de la casa de Joan Montcada, del carrer del Castell, que donava alhora al Pati de l’Església (f. 33v) i d’una establia de Llorenç Bertran, contiguous a la seva casa, entre Joan Coll i ell mateix (f. 29v). Fora del nucli urbà, cal ressenyar: Sant Bartomeu, a Centcelles –església i després ermita, agençada dins el mausoleu paleocristià– (f. 14v), el Molí de Constantí (f. 14 i 20v) i el Molí de Centcelles (f. 23v).

(36) Amigó assenyala que la partida del Portal Nou Extramurs afrontava amb el camí de la Canal (AMIGÓ, 1968, p. 35).

(37) Ja s’esmenta el vall de Constantí el 1233 (CORTIELLA, 1981, p. 37).

(38) CORTIELLA, 1981, p. 73 i 209. El 1494 són citats, entre altres empresonats, per haver regat amb les aigües del Francolí quan no els tocava, Jaume Martorell, Antoni Rubert, Cosme Coll, menor, Joan Martorell, Cosme Constantí, Bartomeu Soler, Pere Serra, Bernat Cases, del Mas i Baldric, del Mas (AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 126).

(39) CORTIELLA, 1981, p. 172, 173, 179.

(40) Entre les dependències del castell, podem aportar en primer lloc la notícia de la cambra de parament –la principal i més ben guarnida–, “in castro Costantini et camera Paramenti”, citada en un pergami de 1394, en què apareixen Ènnec de Vallterra i el vicari de Constantí Francesc Figuera, a més d’altres representants de la vila: Antoni Moragues, Jaume Gassull, Pere Guerau, Bartomeu Círges, Pere Gassull i Guillem Mateu (AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 351). D’altra banda, en un *Manual* del notari Joan Comes de Tarragona, dels anys 1500-1520, la relació dels béns de l’arquebisbe Pedro de Urrea del castell de Constantí de vers 1500, tinguts en comanda per Pere Bergueta ens proporciona un recorregut amb nous espais: l’entrada, el celler, el pastador, una cambra, la cambra de parament abans mencionada, la cambra de les armes, la cambra més alta de la torre, el terrat, “la cambra que trau finestra a la muralla del castell”, la sala major, i la cambra sobre la cuina (AHT, Fons Notarial de Tarragona, sig. top. 4, f. 21 i 22), als quals podem sumar la presó i la capella de Sant Jaume.

(41) Segons Cortiella, el benefici de Sant Jaume del Castell tenia adscrita l’escrivania de la vila (CORTIELLA, 1981, p. 76).

PARTIDES, CURSOS D'AIGUA, MASOS I CAMINS DEL TERME MUNICIPAL

Quan ens traslладem a la resta del terme municipal, podem enumerar un bon nombre de partides, el nom de les quals ha pervingut fins a l'actualitat⁽⁴²⁾: els **Albellons**, al f. 2v: un tros de terra d'Elisenda, vídua de Berenguer Baldric, entre el camí del Brugar, el bosc de Pere Rival "*cum nemore Petri Rivau*" i el camí de Reus –després d'Antoni Vidal i d'Antoni Caldes i de Pere Saleses, del Portal de la Selva– i, al f. 8: un altre de la mateixa, amb oliveres i alzines, entre el camí del Brugar, Ramon de Salelles, Pere Rival i Balaguer Martell i, al f. 25v: un olivar d'Antoni Vidal i Antoni Caldes, entre el camí de Reus i Joan Conesa –després de Pere Vidal, fill d'Antoni–; l'**Almatella**, al f. 17v: un tros de terra de Joan Begues, entre Antoni Capell, menor i Joan Conesa –després de Pere Begues– i, al f. 24v: un tros de Guillem Pontons, entre Joan Ubac, Antoni Capell i el Torrent de l'Almatella –després dels pubills de Sebastià Magrinyà, de la Plaça, fillastre d'Antoni Puig; les **Argiles**: al f. 10: dos trossos de terra de Felip Begues, un entre Pere Bacona, Pere Sitges i Pere Tost i l'altre entre Pere Bacona, Guillem Rival i la muller de Bernat Aguader, al f. 13v: un tros de terra de Joan lo Lluc, del Codony, entre els trossos d'Antoni Dalmau i de Bartomeu Soler, al f. 14: un tros de terra de Joan Guerau, entre Bartomeu Bas i el carrer o camí del Molí "*cum vico Molendini*" –després de Joan Garau, del carrer de l'Església i de Cosme Conesa–, al f. 20v: un tros de terra de Bernat Martí, entre el camí del Molí "*cum camino Molendini*"⁽⁴³⁾ i Joan Magrinyà –després de Bernat Martí, del carrer de la Carnisseria, entre el tros de Benet Bosc i Joan Martorell, de la Gavarra, que abans era de Joan Fuster– i, al f. 24: un tros de terra de Joan Magrinyà, entre Joan Soler, major i l'esmentat Magrinyà –després de Miquel Gascó, de Lluc Fuster i del sastre Pau Dalmau–; el **Bassal**, al f. 26: tres quarterades de terra o vinya de Bartomeu Simó, entre el camí de Tortosa i Pere Carull –després de Joan Aguiló, menor, de Bernat Martí, de la senyora Homedes i de la senyora Rossella, de Tarragona; **Centcelles** –considerada indistintament com a terme o partida–, al f. 14v: un hort d'Antoni Pontons, entre Sant Bartomeu, Jaume Martorell, menor i el camí de Sant Bartomeu, "in termino Centum Çellarum, confrontatum cum Sancto Bartholomeo"⁽⁴⁴⁾, al f. 22v: un tros de terra de Pere Roig, "*in parte Centum Çellarum*", entre el Rec del Molí i el Camí del

(42) Han estat meticulosament estudiades per Ramon Amigó Anglès, en l'obra de l'any 1968, a la qual hem fet reiterades al·lusions.

(43) Es tracta del molí blader de Constantí, del qual coneixem un arrendador de l'any 1401, Guillem de Tosquella, de Constantí, citat el mateix any a Tarragona, en relació amb la mólta a Centcelles (CERDÀ I SANS, Maria Assumpta, ROCA I PELLICER, Josep Maria i SABATÉ I SANS, Josep Maria. *Notes per a l'estudi dels molins hidràulics de l'antic terme de Centcelles*. Constantí: Centre d'Estudis de Constantí, 1992, p. 19 i 20 i SANMARTÍ I ROSET, Montserrat i COMPANYYS I FARRERONS, Isabel (edició a cura de). *Actes municipals de Tarragona. 1400-1401 1401-1402*. Tarragona: Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona i Arxiu Històric de Tarragona. 2011. P. 122).

(44) Pel que fa a l'església de Sant Bartomeu de Centcelles, vegeu CORTIELLA, 1981, p. 105 i 106 i un pergami del 1442, en què llegim "*prope ecclesiam Sancti Barthomei, iuxta molendina de Sentselles, in via publica, inter molendinum reverendissimi domini Archiepiscopi et molendinum honorabilis Bernardi Çaportella, militis*", amb l'esment de Pere Fernós, moliner de Constantí i un altre de 1537 "*prope ecclesiam Sancti Bartholomei, iuxta molendina de Cencelles, in via publica, inter molendinum reverendissimi domini Archiepiscopi et molendinum qui solebat esse domini Gasparis Saportella, quod nunc est dicti reverendissimi domini Archiepiscopi*" (AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 125 i 128).

Molí⁽⁴⁵⁾, al f. 23v: un tros de terra d'Antoni Pontons, "*in parte vocata Censelles*", tocant al Rec del Molí, al f. 34: un tros de terra d'Antoni Martorell "*in termino Centum Cellarum*", entre Francesc Salort, Caterina Mestre, el camí de la Paradora "*cum quodam camino quo itur a la Paradora*" i Joan Montcada –després de Pere Martorell, del Portal Nou, de Joan Garau, del carrer de l'Església, posseïdor del tros al camí de Rabassols, que afronta amb Pau Magrinyà–, al f. 37: un tros de terra de n'Ametllera, entre Antoni Ferrer, Antoni Peirí i Antoni Bacona –després de Vicenç Peirí i de Guillem Santjust, major–, i, al f. 41: un tros de terra de Bartomeu Peirí, menor, entre Joan Soler, menor, un tros de na Martina i l'esmentat Peirí –després d'Antoni Peirí–; la **Coma**, al f. 39v: un tros de terra de Bernat Blanc, entre Jaume Fuster, menor, Pere Roig i el camí de Tarragona –després de Pujol, Lluc Fuster i Joan Dalmau, de la Costa, al f. 50: un olivar de Bernat Blanc, entre el camí de Tarragona, Arnau Gavaldà, Antoni Vidal i la pubilla de Jaume Fajola, al f. 51v: un olivar de la muller de Francí Ametller i mare de la pubilla de Jaume Fajola, entre el camí de Tarragona, Arnau Gavaldà i Antoni Vidal –després de Jaume Ametller– i, al f. 52: un olivar de Caterina, vídua d'Antoni Martorell i Miquel Martorell –després d'Antoni Sugranyes, dels Quatre Cantons–; els **Cortals**, al f. 12: un erm de Jaume Fuster, entre ell i el camí d'Almoster o el mas de Na Rossa; la **Creu de Salom**, al f. 11v: un tros entre Joan Martell, Guillem Gener i Ramon Gaver i al f. 24v: un olivar d'Antoni Martorell, entre Joan .... i Joan Gassull –després de Joan Garau, del carrer de l'Església, i de Joan Conesa, del Portal de la Selva; les **Fonts**, al f. 12: una vinya de Jaume Fuster, entre ell mateix i Joan Magrinyà, després del fill de Fuster, mestre de cases–, al f. 15v: una vinya de Francesc Salort, entre Pere Arboç, Guillem Barenys, Caterina Fajola i el camí del Mas d'en Gener, al f. 25: un olivar d'Arnau Gavaldà, entre Bartomeu Soler i Jaume Martell –després d'Antic Gavaldà, dels hereus d'Esteve Martorell, dels hereus de Violant Martorella: Joan Ferran, del Portal Nou, Joanot Caldes, Pere Ferrer i altres, de Montserrat Ferrer i altres–, al f. 37: un olivar de n'Ametllera, que limita amb Joan Conesa –després de Pere Ferrer, de Plaça, gendre de Torres, i, al f. 37v, una vinya de Caterina Fajola, entre Guillem Barenys, Antoni Martorell i ella mateixa; la **Gavarra**, al f. 20v: Joan Martorell era designat "de la Gavarra", al f. 32v: un tros de Guillem Barenys, entre Antoni Pontons, menor, Bartomeu Martell i la Masia de Solanells –després de Cosme Aguiló–, al f. 39: un tros de terra de Miquel Martorell, major, entre Pere Soler i Guillem Borredà –després d'Antoni Martorell– i, al f. 48v: una vinya d'Esteve Berga, entre Pere Martell i Antoni Pontons –després de Guillem Cerdà i d'Antoni Cerdà, del Portal de les Barreres–; l'**Horta de Centcelles**, al f. 36v: un tros de terra de Joan Blanc, "*in orta Çentum Çellarum*", entre Joan Coll, menor, el camí de Valls i Antoni Capell, major i un altre de Blanc, davall el Rec de la Paradora Mitjana, "*devall lo Rech de la Paradora Migana*", entre el camí de Valls o de Montblanc i Joan Capell; l'**Horta**

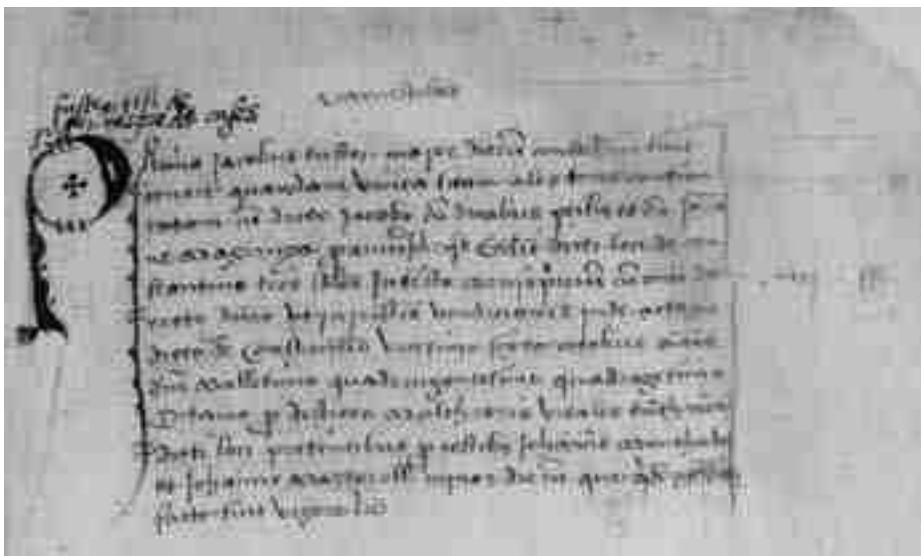
(45) El molí al qual es fa referència és el de Centcelles, de Sant Bartomeu, de l'Arquebisbe o de Bernat Saportella (CERDÀ, ROCA i SABATÉ, 1992, p. 27). El 1356, Mansília, vídua de Bernat de Torres, de Tarragona, tenia un molí draper de Centcelles de jurisdicció reial –li foren capturats draps de llana blanca i blavenca pel saig jurat de Constantí Pere Teixidor–, fins al qual els compradors del molí de l'Arquebisbe havien fet un nou rec. El 1431 posseïa el molí fariner de Centcelles "*molí fariner (...) en lo terme de Senselles*" Isabel, vídua del donzell de Tarragona Joan de Torres, que arrendà per tres anys a Bartomeu Canals, de Sant Cugat del Vallès, amb prestació de sagrament i homenatge al veguer arquebisbal Berenguer de Plegamans (AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 475 i 524).

Oliveres a la Creu de Salom –partida on el 1479 Antoni Martorell tenia un olivar–, a l'encreuament del Camí de Reus amb el d'Almóster.

Vella, al f. 7v: una terra de Ramon Barceló (f. 5v), un tros de terra de Bernat Aguader, menor i Pere Conesa –després dels pubills de Pere Macià i dels pubills de Pere Valla–, al f. 8v: un tros de terra de Raimundeta, muller de Guillem Ferrer, sogra de Jaume Mallorques, entre el Rec del Prat, el camí de l'Hort del Senyor i el del Pont de les Tries “*cum alveo del Prat, cum via qua itur a l'Ort del Senyor et cum via qua itur al Pont de les Tries*” –després de Bartomeu Rival, un tros entre l'Hort d'en Gener i el carreró de l'Hort de l'Arquebisbe, al f. 20: un tros de terra de Bernat Pontons, entre Bartomeu Soler, Guillem Barenys i el camí de l'Hort de l'Arquebisbe –després d'Antoni Pontons, menor, de Joan Navarro, espartenyer, gendre de na Pontons, un quartó darrera l'hort clos de Guillem Just, de na Riera, vídua, filla de Rafael Caldes i de Jaume Garau (1621)–, al f. 26v: un tros d'Antoni Capell, entre Jaume Sarrà i Cosme Coll –després de la senyora Homedes i de la senyora Rossella–, al f. 36: un tros de terra de Joan Blanc, major, entre el camí de Reus i el Torrent de les Fonts –després de Bartomeu Rival–, al f. 42v: un hort de Jaume Martorell, entre el canal del Prelat, el camí de Reus i Antoni Barceló –després de la senyora Homedes, de la seva filla, la senyora Rossella, de Tarragona i de Janot Rival–, al f. 43: un tros de terra de Joan Blanc, entre aquest i la muller de Vicenç Pontons –després de Bartomeu Rival i de Mateu Aguader–, al f. 49: un tros de terra de Jaumeta, muller de Vicenç Pontons, entre Joan Blanc i el tros dels pubills de Bartomeu Vilamajor –després de Bartomeu Pastor, sabater i de Bartomeu

Primera anotació de 1479 (gener, f. 12), en què Jaume Fuster, major, confessa 3 sous per Carnestoltes sobre una vinya de les Fonts, entre ell i Joan Magrinyà, adquirida el 1448. La quantitat era satisfeta més tard pel fill [Joan] de Fuster, mestre de cases.

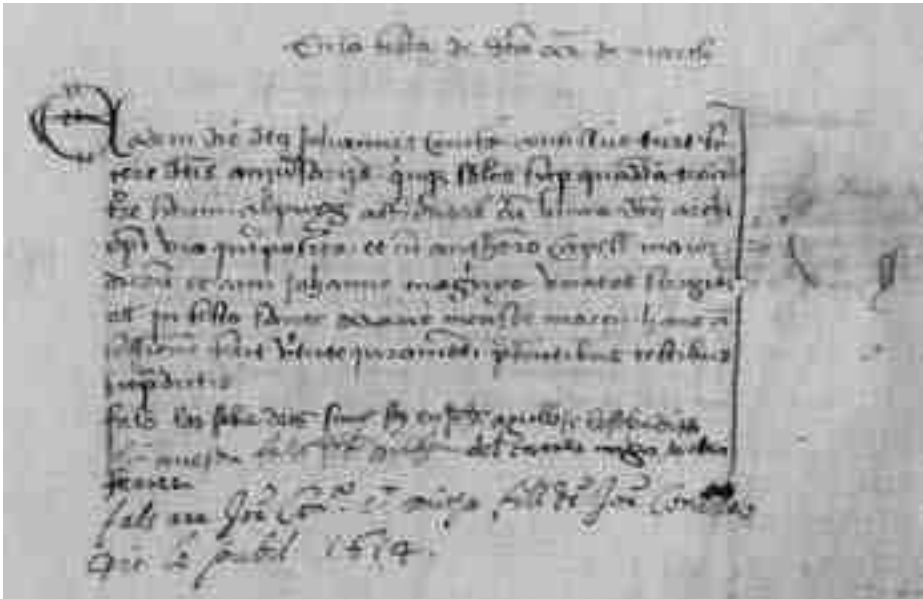
Rival-, al f. 51: un tros de terra de Joan Bertran, entre el camí de l'Hort de l'Arquebisbe i el camí del Coll de les Trias "*cum camino quo itur ad ortum reverendissimi domini Archiepiscopi et cum camino quo itur al Coll de les Trias*" –després de Bartomeu Rival-, al f. 51v, un quartó de Joan Bertran, entre el Rec del Prat "*cum Recho dell Prat*" i el camí de l'Hort de l'Arquebisbe; el **Mas del Corb** o Terra d'en Danda, al f. 7: un tros de terra de Bartomeu Serinyana "*al Mas del Corp*" –després de Pere Valla i d'Antoni Grans, que es partiren la Terra d'en Danda; el **Mas d'en Pujol**, al f. 15: un tros de terra de Francesc Salort, entre Bartomeu Pontons, Damià Pontons i el Torrent del Forn Teuler –després de Bernat Bodiga, gendre de Pere Roig, del carrer del Portal Nou i d'Antoni Calvet-, al f. 28: una vinya de Pere Martorell, entre Jaume Martell i Bernat Martí –després dels hereus de na Violant Martorella: Ferran, Caldes, Ferrer i altres-; el **Mas de na Rossa**, al f. 12: un erm dels Cortals limita amb el camí d'Almoster o del Mas de na Rossa i, al f. 44v: un olivar amb vinya, "*in parte del Mas de na Rossa*", entre Joan Magrinyà, Antoni Martorell i Jaume Martorell, menor –després d'Antoni Conesa i del seu fill Joan, del Portal de la Selva-; la **Masia d'Argentona**, al f. 27: un tros de terra de Guillem Aguader, entre aquesta Masia i la Masia de Canyelles –després de Bernat Ferrer, de Joan Canyelles i de Gaspar Cogul; la **Masia d'en Guirimbau**⁽⁴⁶⁾, al f. 28v: un tros de terra de Pere Martorell, entre aquest i Bernat Martí, menor –després dels hereus de Violant Martorella: Ferran, Caldes, Ferrer i altres-; el **Puig**, al f. 10: un tros de terra de Guillem Rival, entre Feliu Begues, Ramon Gener, de Vilallonga, Andreu Gassull i

(46) Amigó la documenta amb diversos exemples del segle XVI (AMIGÓ, 1968, p. 34 i 67).

Bernat Pontons (14 de gener de 1479, f. 20) declara 5 sous per l'ànima del prevere Ramon Pescater, sobre un tros de terra de l'Horta Vella, entre Bartomeu Soler, Guillem Barenys i el Camí de l'Hort de l'Arquebisbe, pagadors per Nadal. Segueixen Toni Pontons, menor, l'espardenyer Joan Navarro, gendre de na Pontons, pel quartó de terra de darrera l'hort clos de Guillem Just, i després a mitges na Riera, vídua, filla de Rafael Caldes i Jaume Garau (1621).

Ramon Toses, al f. 33: un tros de terra de Joan Capell, major, que limita amb Joan Conesa, tallat pel camí del Morell –després de Joan Ferran i de Joan Capell– i, al f. 44: un tros de Joan Conesa, que afronta amb la Vinya de l'Arquebisbe, a l'altre costat del camí, amb Antoni Capell, major i Joan Magrinyà –després de Joan Agulló i de Joan Conesa, del carrer Mitjà o d'en Ferrer i del seu fill homònim, dit el pubill (1614)–; els **Rabassols**, al f. 1v: un hort de Joan Martell, que limita amb el Rec de Rabassols i, al f. 37v: un olivar de Miquel Martorell, major, entre el camí de Rabassols, Bernat Martí, major i la vinya de Domènec Pescater –després d'Antoni Martorell, del carrer del Castell, del seu fill Joan, del seu gendre Gaspar Guasc, de Joan Andreu i del Pubill–; **Riudarenes o Riu d'Arenes**, al f. 6: un tros de terra del ferrer Joan Bertran “a Riu de Arenas”, entre Guillem Bacona, Jaume Fabregat i Bartomeu Montserrat, al f. 7v: un hort de Ramon Gener, major, que afronta amb el Torrent de Riudarenes, al f. 33v: un tros de terra de Miquel Martorell, menor, entre Bartomeu Agulló i Pere Martorell –després de Pere Peirí i d'Antoni Armengol– i, al f. 42: un quartó d'Antoni Saleses, entre Antoni Caldes, l'esmentat Saleses i el Torrent –després de Guillem Santjust, menor, de Tecla Santjust i de Pere Gener–; **Sant Llorenç**, al f. 11v: un tros de terra de Joan Lluna, entre Joan Martell, menor, Pere Puig, Jaume Gener, Antoni Coll i el camí de la Boella i, al f. 12v: una vinya de Joan Martorell, menor, entre el camí de Tortosa (o camí dels Albellons) i Antoni Saleses –després de Mateu? Giner, de la Canonja i d'Antoni Martell–; **Sant Pol** al f. 4: una sort de terra de Jaume Gener –després de Bartomeu Canyelles–,

Joan Conesa (24 d'abril de 1479, f. 44) confessa 5 sous anuals sobre un tros de terra al Puig, entre la Vinya de l'Arquebisbe, amb un camí travesser, Antoni Capell, major i Joan Magrinyà, per Santa Maria de març (Encarnació). Els presten després Joan Agulló, Joan Conesa, del carrer Mitjà o d'en Ferrer, i el seu fill homònim, "lo Pubill" (1614).

al f. 10v: un tros de terra de Balaguer Martell, entre Pere Citges, Bernat Andreu, el camí de la Gavarrà i el primer, al f. 13v: un tros de terra de Pere Bacona, abans de Joan "lo Lluç", del Codony, "*Iohannes, lo Luch, termini de Cogtano*", entre el tros de l'Albergueria –o Hostal, més difícil de situar– "*cum trocio de la Albergaria*" i l'esmentat Bacona, al f. 14v: un tros de terra d'Antoni Pontons, entre Bartomeu Fajola, Pere Soler, major, Antoni Pontons i Guillem Borredà –després de Gaspar Solanes–, al f. 31: un tros de terra d'Antoni Ferrer, entre Pere Gener i Bernat Martí –després de Joan Ferrer i d'Antoni Ferrer–, al f. 31v: un tros de terra de Pere Gener, menor, entre Bernat Martí, menor i Bernat Martí, major –després dels hereus de Joan Martell, del carrer de Cervera, de Pere Feliu i de Bartomeu Canyelles– i, al f. 44: un tros de terra de Joan Conesa, entre el camí de la Gavarrà, el Torrent i Esteve Berga –després d'Antoni Conesa i de Joan Conesa, del Portal de la Selva–; el **Secà**, al f. 20: un quartó de terra de Bernat Martí, menor, entre el camí de la Gavarrà i Antoni Ferrer –després de Bernat Martí, del carrer del Portal Nou–, al f. 30: un tros de terra de Joan Sugranyes, entre Pere Bacona, Narcís Tost i la Bassa de Secà –després del pubill de Bartomeu Sugranyes i del seu fill Miquel– i, al f. 31: mig quartó de terra d'Antoni Ferrer, entre Bernat Martí i la pubilla de Joan Ubac –després de Joan Ferrer i d'Antoni Ferrer– i les **Tries**, al f. 2: una sort de terra dels hereus de Mateu Barenys –després de Pere Ferrer–, al f. 28v: un tros de terra de Pere Martorell, entre Bartomeu Rival i l'esmentat Martorell –després de Joan Ferrer i del seu fill Pere–, al f. 32v: una vinya de na Mestre, entre Damià Pontons i Bernat Martí, menor

Detall d'un trestellador o comporta –una post de fusta encaixada dins les ranures de l'element de pedra permetia tancar i obrir el pas de l'aigua– de la Sèquia dels Molins, davant el Molí de Constantí, que exhibeix tres escuts de l'arquebisbe Ènnec de Vallterra (1380-1407).

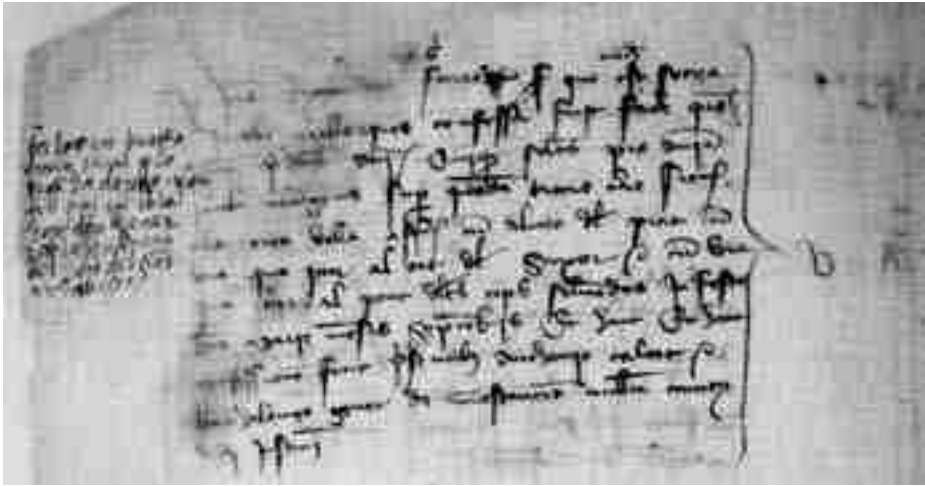

Detall de l'arc apuntat d'època medieval sobre el Torrent de l'Almatella, de l'aqüeducte d'origen romà conegut com Pont de les Caixes.

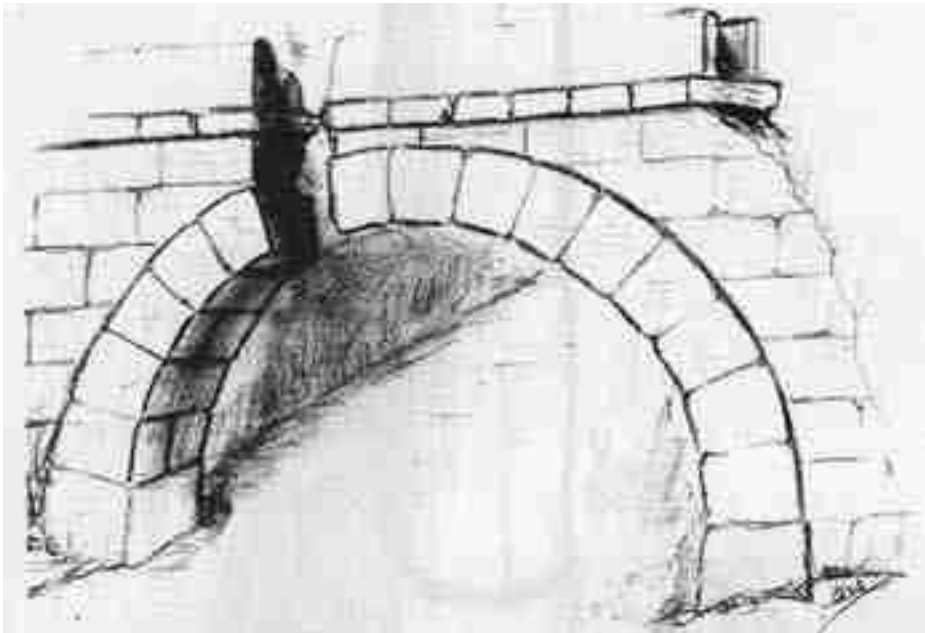
–després de Pere Fortuny– i, al f. 36: un tros de terra de Pere Martorell, entre el Pont de les Tries i l'esmentat Martorell –després de Joan Ferrer i de Pere Ferrer.

Localitzem diverses referències a cursos d'aigua: al f. 39: la **Canal**; al f. 48v: el **Rec de la Canal**, "*cum Recho de la Canal*", al Camí de la Selva; als f. 22v i 23v: el **Rec del Molí**, a Centcelles, "*cum reco Molendini*"; el **Rec de la Paradora Mitjana**, al f. 36v: a Centcelles; el **Rec del Prat**, al f. 8v: a l'Horta Vella, "*cum alveo del Prat*" i al f. 51v: "*cum Recho dell Prat*"; el **Rec que entra a la vila**, al f. 39: "*cum Recho quod ingreditur in villam*"; la **Sèquia del Prelat** o de l'Arquebisbe, al f. 42v: "*cum albeo del Pralat*", a l'Horta Vella⁽⁴⁷⁾; la **Sèquia de Rabassols**, al f. 1v: "*cum alveo de Rabaçols*", a la partida de Rabassols; el **Torrent**, al f. 42: a la partida de Riudarenes i, al f. 44: a la de Sant Pol; el **Torrent de l'Almatella**, al f. 24v: a la partida de l'Almatella; el **Torrent de les Fonts**, al f. 36, a l'Horta Vella; el **Torrent del Forn Teuler**, al f. 15: "*cum Torento del Forn tauler*", al Mas d'en Pujol i, al f. 44v: al Mas d'en Bonet, "*cum torrente del Forn Tauler*"; el **Torrent de Riudarenes**, al f. 7v: a la partida de Riudarenes; el **Torrent de Sant Pol**, al f. 33: també a Riudarenes; a més del **Pont de les Tries**, al f. 36: "*cum Ponte de les Tries*" (un

(47) Respecte a les diferents denominacions de la Sèquia dels Molins, vegeu CERDÀ, ROCA i SABATÉ. 1992, p. 10.

Raimundeta, vídua de Guillem Ferrer i sogra de Jaume Mallorca (gener de 1422, f. 8v), confessa 5
sols el dia de Santa Maria de setembre per l'ànima de Jaume Mangons, sobre un tros de terra
de l'Horta Vella, entre el Rec del Prat, el camí de l'Hort del Senyor i el del Pont de les Tries. Succeïda
per Bartomeu Rival, entre l'hort d'en Gener i el carreró de l'hort de l'Arquebisbe.

Dibuix del Dr. Miquel Aleu que reproduïx l'aspecte del Pont de Bosc, aqueducte desaparegut, que
devia correspondre a l'anomenat Pont de les Tries.

aqüeducte actualment destruït, per donar pas a la carretera de Reus) i de la **Bassa de Secà**, al f. 30: "*cum la Bassa de Sechà*".

Apleguem a continuació tots els masos consignats: la **Masia d'Antoni Andreu**, als f. 40 i 43v; el **Mas de l'Aragall**, d'Antoni Rosselló, a l'inici del segle XVI, al f. 50v⁽⁴⁸⁾; la **Masia de n'Argentona**, al f. 27: "*la Masia de n'Argentona*"; el **Mas Bellets**, al f. 23: "*Mas Balets*" de Pere Aguader i Claret⁽⁴⁹⁾, coincident amb la masia de Bernat Aguader o de misser Mitjavila, als f. 40 i 43v; la **Masia de Joan Blanc**, al f. 40; el **Mas d'en Bonet**, al f. 44v: de Ramon Danda⁽⁵⁰⁾; el **Mas Busquet**, al f. 20: del Codony, de Joan Busquet⁽⁵¹⁾; el **Mas o Masia d'en Canyelles**, als f. 21v i 27: de Joan Canyelles; el **Mas d'en Cogul**, al f. 27; dues **Masies** contigües de **Cosme Coll**, als f. 40 i 43v: que afronten amb la Masia de na Junyent, Antoni Saleses i les Masies de Bernat Aguader o de misser Mitjavila, Antoni Andreu i Joan Blanc –després del seu nét Joan Coll i de Martorell, el ferrer–; el **Mas del Corb**, al f. 7: "al Mas del Corp"; el **Mas d'en Feliu**, als f. 43v i 54: del Codony, de Pasqual i Francesc Virgili i després de Joan Virgili, també del Codony; el **Mas d'en Gener** o Giner, als f. 15v, 23, 39v i 50: de Pere Gener; la **Masia d'en Guirimbau**, al f. 28v; la **Masia de na Junyent**, al f. 40; el **Mas Paladella**, als f. 21 i 43v: al segle XVI⁽⁵²⁾; el **Mas d'en Pujol**, als f. 15 i 28; el **Mas de na Rossa**, als f. 12 i 44v⁽⁵³⁾; el **Mas de Salom** –potser identificable amb el de Serapi–, al f. 35v: una vinya de Joan Guasc "*al Mas de Çalom*", entre Joan Gassull i Joan Soler, ferrer

15. Confessió de Joan Guasc (20 de març de 1479, f. 35v) d'1 s. i 6 d. el dia de Sant Mateu, per una vinya al Mas de Salom, entre Joan Gassull i el ferrer Joan Soler. Succèit per Joan Martorell, àlies Macana, Ortoneda, Folc, boters, Antoni Martorell i Pere Colom.

(48) Correspon amb l'actual Mas de Magrinyà, al terme de Puigdelví (MIR LLORENTE, Hèctor. *El Codony a l'inici del segle XVI. Paisatge, economia i societat dels antics llocs i termes del Codony a partir d'un capbreu de 1510*. Tarragona: Arola Editors. 2011, p. 108, 109 i 132).

(49) De l'antic terme del Codony, correspon a la Poble de Mafumet (MIR, 2011, p. 36, 111, 185 i 186).

(50) Respecte al Mas de Danda, vegeu MIR, 2011, p. 296.

(51) Vegeu MIR, 2011, p. 167, que esmenta la Masia de Pasqual Busquets, a Perafort.

(52) Al fogatge de 1553 hi consta Pere Paladella (IGLÉSIES, 1981, p. 253).

(53) Al f. 35v s'afegí que la vídua de Joan Martorell, del carrer de l'Església, era anomenada la Rossa.

–després de Joan Martorell, alies Macana, d’Ortoneda, de Folc, boters, d’Antoni Martorell i de Pere Colom–; la **Masia de Solanells**, al f. 32v: a la Gavarra i el **Mas Sugranyes**, al f. 35: de Joan Sugranyes⁽⁵⁴⁾.

En darrer lloc, repassem la llista dels camins: el **Camí d’Almoster**, al f. 12: “*cum camino quo itur al Moster ho al Mas de na Rossa*”, als Cortals i, al f. 53v, a l’encreuament amb el Camí de la Gavarra; el **Camí de la Boella**, al f. 11v, a la partida de Sant Llorenç, “*cum camino quo itur a la Buella*”; el **Camí del Brugar**, als Albellons, al f. 2v: prop del Camí de Reus, i al f. 8; el **Camí del Coll de les Tries**, al f. 51: a l’Horta Vella, tocant al Camí de l’Hort de l’Arquebisbe; el **Camí de la Gavarra**, al f. 20: a Secà, als f. 10v i 44: a Sant Pol i, al f. 53v: a l’encreuament amb el Camí d’Almoster, una peça de terra amb oliveres de Pere Arbonès, cap al camí de la Gavarra “*versus animum de la Guavarra*”, entre el camí esmentat, el d’Almoster, Antoni Barceló i n’Arbonesa –després dels hereus d’antoni Barceló, de Joan Magrinyà i de Pau Magrinyà–; el **Camí o Carreró de l’Hort del Senyor o de l’Arquebisbe**, al f. 8v: a l’Horta Vella, “*cum via qua itur a l’ort del Senyor et cum via qua itur al Pont de les Tries*”, “*ab lo quareró del senyor archabisbe*”, al f. 20: “*cum camino quo itur ad ortum reverendisimi domini archiepiscopi*”, al f. 51: “*cum camino quo itur ad ortum reverendissimi domini archiepiscopi et cum camino quo itur al Coll de les Tries*” i, al f. 51v: “*cum Recho dell Prat et cum camino quo itur ad ortum reverendissimi domini archiepiscopi*”; el **Camí del Mas d’en Gener**, al f. 15v: a les Fonts, “*cum via qua vadit al Mas d’en Gener*”; el **Camí del Molí**, al f. 14: a les Argiles, “*cum vico Molendini*” i al f. 20v: “*cum camino Molendini*” i, al f. 22v: a Centelles, “*cum camino dicti Molendini*”; el **Camí del Morell**, al f. 33: al Puig, “*cum via interposita qua itur al Morell*” i al f. 44, “*cum vinea domini archiepiscopi, via interposita*”; el **Camí de la Paradora** o de Rabassols, al f. 34: al terme de Centelles, “*cum quodam camino quo itur a la Paradora*”; el **Camí del Pont de les Tries**, al f. 8v, a l’Horta Vella, “*cum via qua itur al Pont de les Tries*”; el **Camí de Rabassols**, al f. 34: un tros de Joan Garau, a Centelles i al f. 37v, “*cum camino de Robaçolls*”; el **Camí de Reus**, als f. 2v i 25v: als Albellons i, als f. 36 i 42v: a l’Horta Vella; el **Camí de Sant Bartomeu**, al f. 14v, a Centelles, “*cum via qua itur ad Santum Bartholomeum*”; el **Camí de Sant Llorenç**, al f. 22v; el **Camí de la Selva**, al f. 18v: un tros de terra de Nicolau Agustí, entre el camí, Antoni Bosc i Guillem Borrodà –després de la vídua Agustina, del seu fill Bartomeu Agustí i de Guillem Bover– i, al f. 48v: un tros de terra de Pere Folc, entre Antoni Capell, el camí i el Rec de la Canal –després de Pere Rival, del seu fill Joan, del carrer del Portal Nou i del seu gendre Antoni Pallarès–; el **Camí de Tarragona**, al f. 19v: una era de Pere Carull, a Secà⁽⁵⁵⁾, i, als f. 39v, 50 i 51v: a la Coma, el **Camí de Tortosa**, al f. 12v: a la partida de Sant Llorenç, al f. 26: al Bassal i, al f. 30: una vinya de Joan Aguilló, de Puigdelí; el **Camí**

(54) Al fogatge de 1497, als masos s’hi citen: Bartomeu Toses, Pere Jover, Joan Sugranyes, Bernat Aguader, Joan Canyelles, Guim Aguader, Joan Torrents i la muller de Figuerola (IGLÉSIES, Josep, *El fogatge de 1497. Estudi i transcripció II*. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana. 1991, p. 256), mentre que al de 1553 hi trobem: Bartomeu Sales, Francesc i Bartomeu Toses, Joan Giner, la vídua Giner, Joan Coll, Pere Paladella, Joan [Guasc?], les vídues Sogues i Aguadera, Gabriel Barceló, Gaspar Cogul, Joan Canyelles, Pere Aguader i Joan Torrents (IGLÉSIES, 1981, p. 253), que tal vegada ens evoquin nou i quinze masos, respectivament.

(55) Potser es tracti de l’Era del Delme o de la desapareguda Era de Brunet (AMIGÓ, 1968, p. 97 i 98).

Travesser, al f. 27v: un tros de Guillem Aguader i el Camí de Valls o Montblanc, al f. 36v: a l'Horta de Centcelles.

Per tancar, recordem les referències a l'Arquebisbe als f. 8v, 20, 51 i 51v: el carreró o camí de l'Hort de l'Arquebisbe o Senyor; al f. 10: el Castell de l'Arquebisbe; al f. 42v: la Sèquia del Prelat i al f. 44: la Vinya de l'Arquebisbe.

RELACIONS DELS CONFESSANTS, DELS BENEFICIARIS I DE LES FESTIVITATS DELS ANIVERSARIS

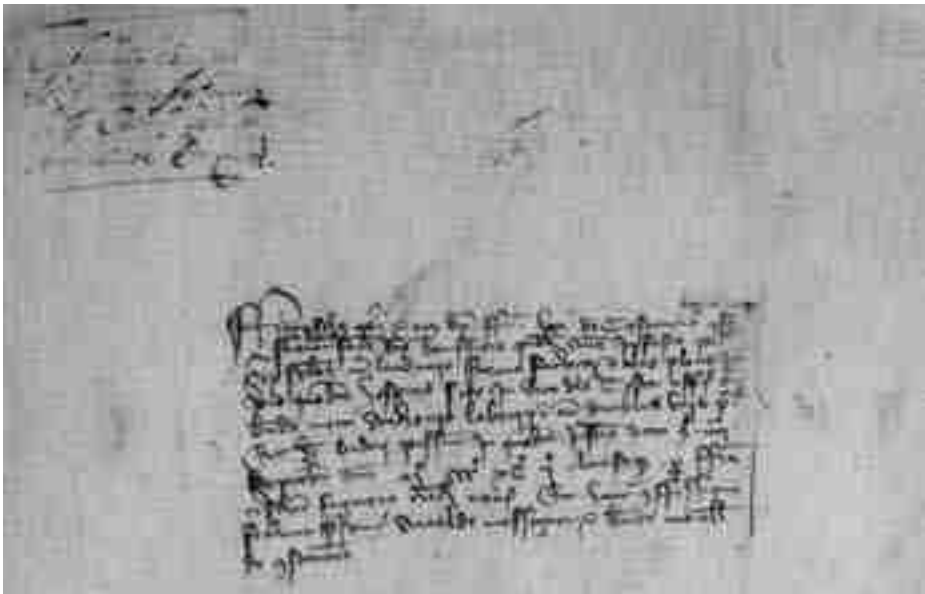
Confessants o declarants

Els noms que inicien els epígrafs o que, a partir del f. 10v, segueixen la data corresponen als familiars o als posseïdors de béns immobles⁽⁵⁶⁾ o als censataris que havien de pagar les pensions per la compra d'un censal mort –fórmula de préstec a favor de la Comunitat de Preveres, com per les 12 lliures rebudes per la Universitat, “*pro duodecim libris quas universitas predicti loci recepit a manumisorio predicti Domenici Puig*”, al f. 5v o per les 10 lliures entregades per la Comunitat, “*pro deçem libris quas ambo receperunt a dicta comunitate presbiterorum*”, al f. 35v– o a representants que reconeixien el compromís del lliurament anual de la quantitat expressada per a l'observança dels aniversaris per part dels preveres o per a l'obtentor del benefici de Sant Jaume. Són freqüents els afegits dels successors, per tal de mantenir l'obligació. Llevat de dos assentaments, el de dalt del f. 6, on manca el confessant i al f. 11v, on succeeix el mateix amb el primer –les lletres finals suggereixen Pontons– i amb el cognom del segon, on només llegim el nom Ramon –potser Duran–, els confessants, ordenats alfabèticament, són els que reproduïm:

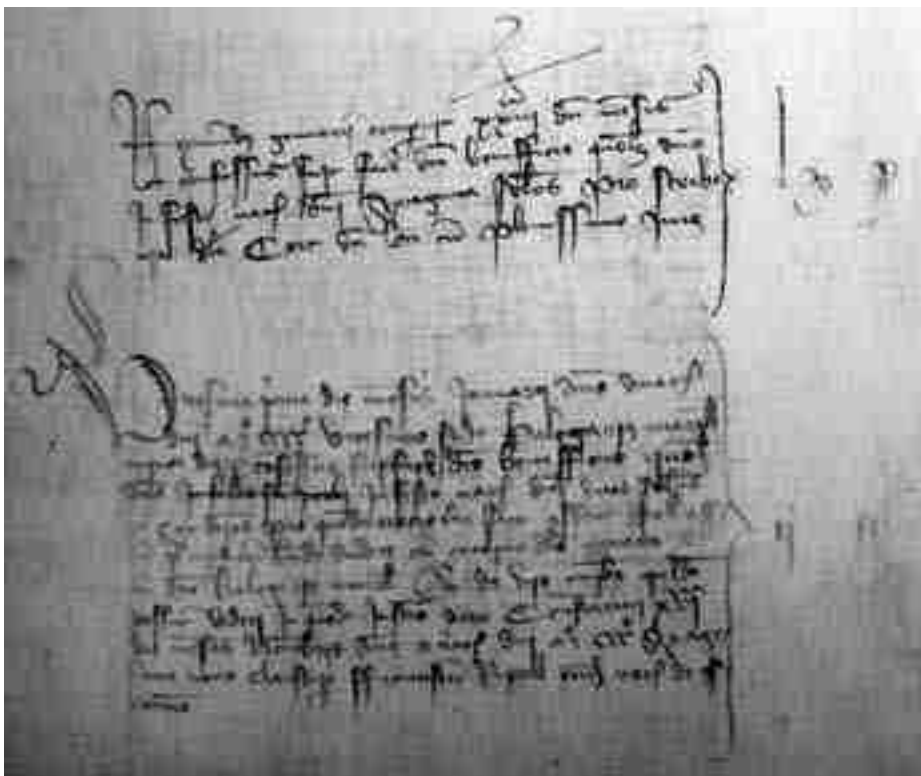
Bernat Aguader, menor i Pere Conesa (f. 7v), Guillem Aguader (f. 21, dues vegades, 27 i 27v), Pere Aguader (f. 10v i 48), Bartomeu Aguilar, ferrer (f. 41v), Joan Aguiló, de Puigdelfí (f. 30), Bartomeu Agulló (f. 47v), Nicolau Agustí (f. 18v i 41v, en el

(56) Són reiterades les precisions sobre els drets senyorials i obligacions dels emfiteutes (fadiga, llúisme, retrodomini, empara, ferma de dret), a vegades amb fermances: “*absque fathicha, set cum laudimio et alio retro dominio*” (f. 1v), “*absque omni pleno iure et recto dominio*” (f. 50), “*cum directo dominio*” (f. 32), “*cum directo dominio et empara*” (f. 27), “*cum empara*” o “*cum empara tantum*” (f. 2v, 6v, 8, 41 i 41v), “*cum laudimio, et alio pleno retro dominio*” (f. 11), “*cum laudimio, fathicha et omni alii iurii*” (f. 53v), “*cum laudimio, firma, fathicha et omni alio retro dominio*” (f. 10 i 11), “*cum laudimio, firma, fathicha et alio pleno iure*” (f. 8, 10, 10v), “*cum omni directo dominio*” (f. 12, 20v, 28, 28v, 29v, 30, 32, 48v), “*cum omni directo dominio et empara*” (f. 10, 12v, 17v, 18, 20, 24, 24v, 49), “*cum omni iure et directo dominio*” (f. 15v, 19, 40, 43v), “*cum omni iure et retro dominio*” (f. 4), “*cum omni pleno directo dominio empara*” (f. 19, 20, 20v), “*cum omni pleno iure*” (f. 6, 6v, 7, 11v, 26v, 44v), “*cum omni pleno iure, directo dominio, fathicha et empara*” (f. 22v, 23v), “*cum omni pleno iure et directo dominio*” (f. 14v, 15, 15v, 16, 16v, 17, 27v, 29, 39v, 40v), “*cum omni pleno iure et directo dominio et empara*” (f. 12, 13v, 18v, 21, 21v, 22v, 25), “*cum omni pleno iure et directo dominio et fathicha*” (f. 34, 41), “*cum omni pleno iure et directo dominio et omni alii iure*” (f. 54v), “*cum omni pleno iure et directo dominio*” (f. 26, 27, 32v, 33, 34v, 32v 35v, 37, 37v, 38, 42, 42v, 45, 47, 48, 48v, 53), “*cum omni pleno iure et dominio et fathicha*” (f. 37v), “*cum omni pleno iure et empara*” (f. 18, 30v), “*cum omni pleno iure et fathicha*” (f. 37), “*cum omni retro dominio*” (f. 11v), “*cum plenissimo iure*” (f. 10v), “*cum pleno directo dominio*” (f. 31v), “*cum pleno iure, dominio et fathicha et empara*” (f. 24v), “*cum pleno iure et directo dominio*” (f. 36), “*cum pleno iure et directo dominio et fathicha*” (f. 45v), “*francham ab omni prestacione census*” (f. 50v), “*hun hort franch i quti*” (f. 39v).

segon cas com a actor de l'almoina de na Cadena), n'Ametllera (f. 37, dues vegades i 51v, amb la llicència de Joan Comes, notari de Tarragona, muller de Francí Ametller i mare de la filla del difunt Jaume Fajola –esposa del fill de Francesc Ametller-), Antoni Andreu, (f. 43v, dues vegades), Berenguer Arboç, prevere, representat pel seu germà Pere (f. 1 i 3), Pere Arbonès (f. 53v), Pere Bacona (f. 3v, 13, 13v i 50), Elisenda, vídua de Berenguer Baldric (f. 2v i 8), Ramon Baldric (f. 11), Pere Ballester, nunci (f. 45v), Ramon Barceló, prevere beneficiat del benefici de Guillemona, vídua de Berenguer Totzó (f. 1v, 5 i 5v), Guillem Barenys, actor de l'almoina de Jaume Mangons (f. 23v i 32v), Hereus de Mateu Barenys (f. 2 i 5), Feliu Begues (f. 10), Joan Begues (f. 17 i 17v, dues vegades), Pere Bellvei, de Reus (f. 50v), Esteve Berga (f. 48, 48v i 52v), Joan Bertran, ferrer (f. 6), Joan Bertran (f. 51, dues vegades, i 51v), Llorenç Bertran (f. 29 i 29v, dues vegades), Bernat Blanc (f. 39v i 50), Joan Blanc, major (f. 36, 36v, dues vegades i 43), Joan Busquet, del mas, del Codony (f. 29), Antoni Caldes (f. 27v i 28), Joan Canyelles, del mas (f. 21v, dues vegades), Antoni Capell, major, (f. 26v, dues vegades, 27, 33 i 45, els dos darrers com a procurador o curador dels pubills de Bartomeu Vilamajor, Pere Carull (f. 12v i 19v, dues vegades), Cosme Coll (f. 39, amb Antoni Saleses, i 40), Joan Conesa (f. 44, dues vegades i 44v), Jaume Constantí (f. 11), Antoni Dalmau, major (f. 30v), Francesc Dalmau, prevere beneficiat del benefici de Guillemona, vídua de Berenguer Totzó (f. 40v), Ramon Danda (f. 40 i 44v), Pere Esteve, actor de l'almoina de Guillem Artús (f. 38v, 53, dues vegades, i 53v, Jaume Fabregat (f. 11), Caterina, vídua de Bartomeu Fajola (f. 19 i 37v), Antoni Ferrer (f.

Els cònjuges Francesc Gener i Francesca (15 de gener de 1422, f. 10) confessen lliurar anualment per Pasqua 6 sous, amb destí al benefici de Sant Jaume del Castell de l'Arquebisbe, per un alberg del carrer de la Costa, entre Bernat Martí, Antoni Llaberia i dos camins públics.

17. Dos registres del 23 i del 21 de gener de 1422 (f. 10v), per al benefici del Sant Jaume de pagaments per Nadal. Ramon Gener confessa 60 sous per l'Escrivania de la Cort de Constantí. Balaguer Martell, menor declara 2 s. i 6 d. per un tros de terra a Sant Pol, entre Pere Citges, Bernat Andreu, el camí de la Gavarra i el primer.

31, dues vegades, i 31v), Raimundeta, muller de Guillem Ferrer i sogra de Jaume Mallorques (f. 8v), Joan Ferrer, prevere (f. 39v), Pere Folc (f. 48v), Folca, vídua d'Antoni Folc (f. 19), Antoni Fortuny (f. 22), Felip Fortuny (f. 14), Guillem Fortuny (f. 2v), Joan Fortuny, menor (f. 35), Jaume Fuster, major (f. 12, dues vegades), Joan Gassull (f. 52v), Arnau Gavaldà (f. 25), Vicenç Gener (f. 18, dues vegades), Joan Guerau (f. 13v i 14), Pere Garau (f. 5v, 7 i 10v, en el darrer cas, amb Pere Barenys i Arnau Calaf, marmessors de Berenguer Cadena), Bernat Gener (f. 4), Francesc Gener i la seva muller Francesca (f. 10), Jaume Gener (f. 4), Pere Gener (f. 23, dues vegades), Pere Gener, menor (f. 31v i 32), Ramon Gener, major (f. 7v i 10v), Francesc Granada (f. 3v), Joan Guasc (f. 35v i 46), Bartomeu Jaques, prevere de la Selva, beneficiat del benefici de sant Esteve, instituït per Pere Subirats (f. 46v, dues vegades), Joan Lluna (f. 11v), Joan Magrinyà (f. 24), Balaguer Martell, menor (f. 10v), Bartomeu Martell (f. 35), Bernat Martell (f. 43), Jaume Martell (f. 46 i 49, amb la seva muller Caterina), Joan Martell (f. 1v), Bernat Martí, menor (f. 20 i 20v, dues vegades), Antoni Martorell (f. 24v,

34, 47 i 47v), Caterina, vídua d'Antoni Martorell (f. 52), Jaume Martorell (f. 42v), Joan Martorell, menor (f. 12v), Joan Martorell, major, actor de l'almoïna de Domènec Puig (f. 38v i 52), Miquel Martorell, major (f. 37v i 39), Miquel Martorell, menor (f. 33v i 34), Pere Martorell (f. 28, 28v, dues vegades, i. 36), Caterina, muller de Joan Mestre (f. 32 i 32v), Joan Miquel (f. 22), Joan Montcada (f. 33v), Pere Oller, canonge infermer, representat per Ramon Barceló, prevere (f. 3), Pere Pallarès (f. 4v), Bartomeu Peirí, menor (f. 41), Antoni Pescater (f. 1), Guillem Pescater (f. 11v), Antoni Pontons (f. 14v, dues vegades, 15 i 23v), Bernat Pontons (f. 20), Guillem Pontons (f. 24v i 25), Jaumeta, muller de Vicenç Pontons (f. 49), Bernat Requesens (f. 34v, dues vegades), Guillem Rival (f. 10), Pere Roig (f. 22v, dues vegades), Pere Ros (f. 18v), Antoni Saleses, curador dels béns dels pubills de Ramon Gener (f. 30v i 42, dues vegades), Francesc Salort (f. 15, 15v, dues vegades, i 16, altres dues vegades), Jaume Serra o Sarrà (f. 16v, dues vegades i 17), Bartomeu Serinyana (f. 7), Bartomeu Simó (f. 26), Bartomeu Soler (f. 45), Joan Soler, ferrer (f. 41), Joan Soler, menor (f. 54), Pere Soler, major (f. 24 i 50v), Anastàsia Solera, vídua de Bernat Soler (f. 40v), Joan Solzina, de Reus (f. 6v), Joan Sugranyes (f. 30), Arnau Torner (f. 2 i 4v), Pere Torner (f. 42v), Bernat Torrella (f. 35v), Vicenç Torroella, de Reus (f. 6v), Joan Toses (f. 13, 49 i 49v, dues vegades), Narcís Tost, marmessor subrogat de la marmessoria de Ramon Jover i pels béns de Blanquina, muller de Ramon Savit (f. 38, dues vegades), Joan Ubac, de Tarragona, pare de Beneta, donzella (f. 47), Antoni Vidal (f. 25v, dues vegades i 26), Francesc Virgili, del Codony (f. 54 i 54v, dues vegades), Pasqual Virgili, del Codony (f. 45v) i Guillem Vives (f. 8).

Beneficiaris

D'altra part, del conjunt d'assentaments, podem extreure els beneficiaris següents, entre els quals en sobresurten alguns, amb llur muller o vídua i altres familiars:

N'Abella (f. 31v); Jaume Andreu (f. 27v); Joana, muller d'Andreu (f. 53v); Guima Andrea (f. 41 i 41v); Berenguer Arinyona o simplement Arinyona (escrit Aranyola, Arenyola, Arenyona i Arinyola)⁽⁵⁷⁾ (f. 5v, 19v i 47); la seva muller? n'Arinyona (f. 20v, 45 i 48v); Esteve Argilès (f. 46v); n'Argileta (f. 46v); Mansela, vídua de Guillem Armengol (f. 7); Ramon Arnau (f. 30v); Guillem Artús (f. 38v, "*Elemosine Guillermi Arthús*"); Berenguer Barenys (f. 27)⁽⁵⁸⁾; Hongria, vídua de Berenguer Barenys (1348) (f. 3)⁽⁵⁹⁾; Guillem Barenys (1407) (f. 13)⁽⁶⁰⁾; la muller de Pere Barenys (f. 46); Pere Basseda (1408) (f. 3v, 23 i 25v); Bastard (f. 16v); Arnau Bastard (f. 26v); Antoni Begues (f. 47); Bellissen (f. 45); Benefici de Sant Jaume del castell de l'Arquebisbe (f. 10-12v); Pere Berenguer (f. 49); Venguda, vídua de Guillem Bertran (f. 7v); Berenguer Cadena (1368) (f. 7, "*almoyna d'en Barenger Cadena*"); na Cadena (f. 41v, "*alamosine de na Cadena*"); Pere de Cantacorbs i Pere Vidal (f. 34); Berenguer Cirer (f. 2v i 42v);

(57) Un Berenguer Aranyola va ser nomenat síndic de la vila el 1332 (CORTIELLA, 1981, p. 79 i 80).

(58) Cortiella comenta que el prevere Berenguer Barenys instituï un segon benefici de Santa Maria de l'església de Constantí el 1346, el patró del qual era el rector (CORTIELLA, 1981, p. 147).

(59) Testà el 25 de novembre de 1348 (f. 3).

(60) Joan Toses i Pere Esteve estaven obligats a satisfer 6 s. per un censal de 8 ll. del 26 de gener de 1407 (f. 13).

Arnau Citges (1357, 1362, 1381) (f. 1v i 6); Berenguer Citges (f. 51v); Esteve Citges (f. 36v); Assén, muller d'Esteve Citges (1375) (f. 4v); Pere Citges (f. 26v); Andreu Coll (f. 17); Ramon Conesa, prevere (f. 2); Ramon Dalmau, prevere (f. 53); na Dela (f. 4); Duran (f. 14v); Ramon Duran (f. 46); Bernarda, vídua de Ramon Duran (f. 45v i 54); Claretà, muller de Bartomeu Fajola (f. 14); Pere Ferrer, prevere (f. 2, 15v, 39v i 50); Guillem Fortinyà i la seva muller (f. 26); Guillem Gassull (f. 33, 48 i 50); muller de Guillem Gassull (f. 36v); Jaume Gassull i la seva muller Blanca (f. 19v); Mansília, muller de Pere Gassull, abans de Bartomeu Montserrat (f. 12v); Elisenda, muller de Pere Gener (f. 21); Gramon (f. 52)⁽⁶¹⁾; Elisenda, muller de Guillem Guasc (f. 27v); Pere Guerau (f. 15); Jaumeta, muller de Berenguer Jonquer (f. 20); Elisenda, vídua de Bernat Jover (1348) (f. 6v); Ramon Jover (f. 38); Llobell (f. 16); Llobell, la seva muller Blanca i llur filla Bartomeua (f. 36)⁽⁶²⁾; na Llor (f. 33v); na Lluciana (f. 19); Joan Maçó (f. 4); Guillem Magrinyà i Bartomeu Soler (f. 50v); Guillem Magrinyà (f. 52v); Jaume Mangons (1407) (f. 1, 8v, 23v i 25v, "*manumissorie iacobi Mangons*", "*almoyna d'en jaume Mongons*", "*elemosine iacobi Mangons*"); Joana, vídua de Jaume Mangons (1408) (f. 2v i 8); Marcona (f. 14v); Antoni Martell, prevere (f. 14); Pere Martell (f. 49); Arnau Martí (f. 18v); Venguda, muller de Bernat Martí (f. 26); Arnau Messeguer (f. 19); Mianes (f. 22v); Berenguerona, muller de Mianes (f. 30); Ramon Montcada (f. 33v); Antoni Moragues i Guillemona, vídua de Berenguer Totzó (f. 1v), Antoni Moragues i Guillemona [vídua de Berengier Totzó] (f. 40v)⁽⁶³⁾; Elisenda, vídua de Jaume Moragues (f. 5); Andreu Pescater [espòs de Venguda? (1362)] (f. 50); Ramon Pescater, prevere (f. 20); muller de Ramon Pescater (f. 31); na Picaperes (1360) (f. 3v i 33); na Planeta (f. 23 i 42v); Jaume Plegamans (f. 31v); Pontons, fill de Joana, muller de Jaume Mangons (f. 5); Pontons (f. 16); Pere Pontons (f. 38); Domènec Puig (1391) (f. 5v i 38v, amb esment de l'Almoina que fundà, "*Elemosine Dominici Puyg*", "*a manumissoria predicti Dominici Puig*"); Mansella, muller de Pere Roca (f. 37); Marc Rovira (1344, 1349) (f. 6v); Elisenda, muller de Bernat Saleses (f. 21v); Jaume Saleses (f. 40); Berenguer Sastre (f. 44v); Joan Solà, prevere (f. 1)⁽⁶⁴⁾; Elisenda, muller de Pere Soler (f. 29v); Pere Tomàs (f. 29); Asen, muller de Pere Tomàs (1348) (f. 3); Jaumeta, vídua d'Andreu Torner (1367) (f. 4v); Blanca, vídua de Bartomeu Toses (f. 7v); Berenguer Toses (f. 15 i 37); Guerau Toses (1475) (f. 13v), Berenguer Totosaus (f. 39v) i Vilaarnalda (f. 32).

Les festivitats escollides per a la celebració dels aniversaris s'estenen al llarg de tot l'any: Circumcisió (1 de gener), Aparici –Epifania– (6 de gener), Càtedra de

(61) Cortiella al-ludeix al primer benefici de Santa Maria de l'església, instituït el 23 de març de 1328 (o el 1373) per Andreu Garmon –Gramon seria una forma metatètica del cognom- (CORTIELLA, 1981, p. 146 i 147). El censal mort de 12 ll. al qual es fa referència seria lluït per Joan Martorell el 8 de gener de 1523, davant el vicari Jaume Tegell (f. 52).

(62) Segons Cortiella, Pere Llobet –i no Llobell- i la seva muller Blanquina van crear el benefici de Santa Maria de Gràcia el 20 de gener de 1388 –o 1386- (CORTIELLA, 1981, p. 147). L'assentament ens remet a un instrument del 4 de maig de 1447 (f. 36).

(63) Cortiella recull que el benefici de na Tonzona fou fundat per Berenguer Tonzó –i no Totzó- i la seva muller (CORTIELLA, 1981, p. 147). Al document que comentem comprovem que el 1421 era prevere beneficiat d'aquest benefici el prevere Ramon Barceló, el 1479 el prevere Francesc Dalmau i més tard Esteve Sugranyes (f. 1v i 40v).

(64) El prevere Joan Solà creà el benefici de Sant Pere l'any 1321 (CORTIELLA, 1981, p. 147).

Sant Pere (18 de gener), Santa Maria Canaler –Candelera– (2 de febrer), Santa Maria de Març (25 de març), Sant Vicenç (5 d'abril), Sant Felip i Sant Jaume (1 de maig), Santa Creu de Maig (3 de maig), Sant Gregori (9 de maig), Sant Bernabé (11 de juny), Sant Joan de Juny (24 de juny), Santa Maria Magdalena (22 de juliol), Sant Jaume (25 de juliol), Sant Feliu d'Agost i Sant Pere i Sant Feliu (1 d'agost), Sant Llorenç (10 d'agost), Santa Maria d'Agost (15 d'agost), Santa Maria de Setembre (8 de setembre), Sant Mateu (21 de setembre), Sant Miquel (29 de setembre), Sant Lluç (18 d'octubre), Tots Sants (1 de novembre), Sant Andreu (30 de novembre), Santa Llúcia (13 de desembre), Nadal (25 de desembre), a més de Carnestoltes, Pasqua o la Resurrecció del Senyor, Ascensió, Cinquagesma o Pentecosta i l'Aparició del Senyor, de data variable.

ÍNDIX ONOMÀSTIC. ELS COGNOMS I NOMS

La lectura de totes les entrades conservades ens permet de recopilar una dilatada sèrie de cognoms, que copiem tot seguit:

Abella, n' (f. 31v); Aguader, Bernat, menor (f. 7v); Aguader, Bernat (f. 10, 10v, 40, 43v, 45v); Aguader, Guillem (1417) (f. 21, 21v, 27v, 47); Aguader, Joan (f. 27v, 43); Aguader, Mateu, gendre de Joan Rival (f. 16, 43); Aguader, Pere, fill de Bernat, espòs de Claretta, del Mas Bellets (1415) (f. 10v, 23, 48); Aguilar, Bartomeu, ferrer (f. 41, 41v); Aguilar, Joan (f. 52v); Aguiló (f. 45v); Aguiló, Cosme (f. 16, 26v, 32v); Aguiló, Joan (f. 46); Aguiló, Joan, menor (f. 26); Aguiló, Pere (f. 10, 11v); Aguilona, nora de Cosme Aguiló (f. 16, 26v); Aguiló, Joan, de Puigdelfí (f. 30); Agulló (f. 24, 31v); Agulló, Bartomeu (f. 31v, 33v, 47v); Agulló, Joan (f. 44); Agustí, Bartomeu, fill de Nicolau (18v); Agustí, Nicolau [1439]⁽⁶⁵⁾ (f. 18, 18v, 41v); Agustina, vídua, mare de Bartomeu (f. 18v); Aixemús, del Burgar (f. 6v); Aleu, Domènec, notari (1470) (f. 14, 30v); Aleu, Mateu, vicari (1472) (f. 24v); Ametllera, n', muller de Francí o Francesc Ametller i, en primeres núpcies, de Jaume Fajola, –la filla, muller del fill de Francesc Ametller– (f. 37, 51v); Ametller, Francí o Francesc, sogre de la filla de Jaume Fajola, primer espòs de la seva muller (f. 51v); Ametller, Jaume (f. 51v); Andreu, espòs de Joana (f. 53v); Andreu, Antoni (f. 40, 43v); Andreu, Bernat (f. 10v); Andreu, Jaume (f. 27v); Andreu, Joan (1621) (f. 37v); Andreua, Guima (1401) (f. 41, 41v); Aragall (f. 50v); Aranyola (f. 5v)⁽⁶⁶⁾; Aranyola, n' (Arenyona) (f. 20v, 45, 48v); Aranyola –Arenyola o Arinyola–, Berenguer (f. 19v, 47); Arboç, Berenguer, prevere, germà de Pere (f. 1, 3, 3v); Arboç, Jaume (f. 30v); Arboç, Pere (f. 1, 3, 15v); Arbonès, Pere (1472) (f. 53v); Arbonesa, n' (f. 53v); Argentona (f. 27); Argilera, n' (f. 46v); Argilès, Esteve (f. 46v); Armengol, Antoni (f. 22, 33v); Armengol, Guillem, espòs de Mansella (f. 7); Arnau, Ramon (f. 30v); Artús, Guillem (1348) (f. 38v); Bacona, Antoni (f. 17v, 18, 24, 26v, 27, 37);

(65) AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 494.

(66) Els anys 1332 i 1339 Berenguer Aranyola fou nomenat síndic de Constantí (CORTIELLA, 1981, p. 79). El 1387 s'esmenta també la vinya de Berenguer Aranyola, al terme de Centelles, tocant a les de Berenguer Cirer i del carnisser de Tarragona Bernat Pontons (CORTIELLA I ÒDENA, Francesc i SANMARTÍ I ROSET, Montserrat (Dir.). *Actes Municipals 1386-1387 1387-1388*. Tarragona: Ajuntament de Tarragona. 1987, p. 148).

Bacona, Guillem (f. 6); Bacona, Miquel (f. 6); Bacona, Miquel, prevere (f. 52v); Bacona, Pere (f. 3, 3v, 5v, 7, 10, 13, 13v, 29, 30, 35, 50, 52v); Bago, Pere, escolar (f. 7); Baies, Arnau de (f. 6v); Bagès, Josep d'en (f. 27v); Baldric, Berenguer, espòs d'Elisenda (f. 2v, 8)⁽⁶⁷⁾; Baldric, Ramon (f. 11); Ballester, Pere, nunci (f. 45, 45v); Barberà, Dalmau, del Burgar (f. 6v); Barceló, Antoni (f. 42v, 53v); Barceló, Joan (f. 4v, 11v); Barceló, Nadal (f. 20v); Barceló, Pere (f. 32, 50v); Barceló, Ramon, prevere beneficiat, del benefici de Guillemona, vídua de Berenguer Totzó a l'església [1439]⁽⁶⁸⁾ (f. 1v, 3, 5, 5v); Barenys, Berenguer, espòs d'Hongria (f. 3, 27)⁽⁶⁹⁾; Barenys, Guillem (f. 13, 15v, 19, 20, 23v, 32v, 37v, 40, 52v); Barenys, Mateu (f. 2, 5, 23v, 47v, 52); Barenys, Pere, jurat (f. 5v, 7, 46); Baró, mestre, sastre (f. 32); Bas, Bartomeu (f. 14); Basseda, Pere (f. 3v, 23, 25v); Bastard, Arnau (f. 16v, 26v); Begues, Antoni (f. 47); Begues, Feliu (1398) (f. 10); Begues, Francesc (f. 10v); Begues, Joan (1478) (f. 17, 17v, 35); Begues, Pere (f. 17v); Bellissén (f. 45); Bellvey, Pere, de Reus (f. 50v); Berenguer, Pere (f. 49); Berga, Esteve (f. 19v, 44, 48, 48v, 52v); Berga, Joan (f. 29); Bernarda, vídua de Ramon Duran (f. 45v); Bertran, Francesc, vicari (1476-1489) (f. 12v, 24v, 27, 36v, 50v); Bertran, Guillem, espòs de Venguda (f. 7v); Bertran, Joan, ferrer (f. 6); Bertran, Joan (f. 14, 14v, 15, 51, 51v); Bertran, Llorenç (f. 29, 29v, 39); Blanc (f. 47); Blanc, Bernat (f. 3v, 39v, 48, 50, 51v); Blanc, Joan, major, pare de Bartomeua (f. 33v, 36, 36v, 40, 41, 43, 47, 49); Blanc, Pere (f. 22v); Blanc, Sebastià (f. 22v); Blanca, na (f. 36); Boada, Antoni (f. 11); Bodiga, Bernat, gendre de Pere Roig (f. 15); Bompar, Pere, vicari i notari (1478-1479) (f. 29v, 32v, 39); Bona, na (f. 32); Bonanat, Esteve (f. 17); Bonet (f. 44v); Borràs, Joan, vicari i notari (f. 28); Borrodà, Guillem (f. 14v, 18, 18v, 30v, 34v, 39, 51, 52); Borrodà, Lluç (f. 24); Bosc, Antoni (f. 18v, 39); Bosc, Bartomeu (1470) (f. 30v, 46); Bosc, Bartomeu (f. 16); Bosc, Benet (f. 20v); Bufagranyes, Damià (f. 50v); Busquet, Joan, del Codony (f. 29); Cadena, Berenguer (f. 7); Cadena, na (1368) (f. 41v); Calaf, Arnau, jurat (f. 5v, 7); Calaf, Pere, prevere beneficiat a l'església de la Selva (f. 46v); Caldes, Antoni (1531) (f. 2v, 7v, 25v, 27v, 28, 30v, 42); Caldes (f. 28, 28v); Caldes, Antoni, fill de la vídua Torres (f. 33, 45v); Caldes, Joan (1614) (f. 13v, 27v, 54); Caldes, Joanot (f. 25); Caldes, Pere (f. 16, 52v); Caldes, Rafael, pare de na Riera, vídua (f. 20); Caldes, Salvador (f. 30v); Calvet, Antoni (f. 15); Cantacorbs, Pere de (f. 34); Canyelles (f. 20v, 27); Canyelles, Antoni, fill de Gabriel (f. 29v); Canyelles, Bartomeu (f. 4, 31v); Canyelles, Gabriel, pare d'Antoni (f. 29v, 37v, 41v, 53); Canyelles, Joan, del mas (f. 21, 21v, 27); Capdevila, Bernat (f. 16v); Capdevila, pubills: f. 16v; Capell, Antoni, menor (f. 16, 16v, 17v, 26v); Capell, Antoni, major (f. 24v, 26v, 27, 33, 36v, 40, 44, 45, 48v, 52v); Capell, Guillem (f. 10v); Capell, Joan, major: (f. 29v, 33, 36v, 39); Carnisser, notari de Reus (f. 50v); Carull (Carui), Pere (1447) (f. 12v, 19v, 22v, 26, 48); Cases, Antoni, gendre de Pere Gil (1614) (f. 45); Cases, Jaume (f. 29); Castellà, Alfons, escolar (f. 1, 1v); Cerdà, Antoni, gendre de Jaume Coll (f. 18v, 19v, 22v); Cerdà, Antoni, del portal de les Barreres (f. 48v); Cerdà, Guillem (f. 19v, 48, 48v); Cerdà, Joan (f. 30); Cervera (f. 31v, 38); Cervera, Antoni (f. 19); Cirer, Berenguer (1398) (f. 2v, 42v); Cítges, Arnau

(67) Berenguer Baldric ja és citat per Cortiella el 1413 (CORTIELLA, 1981, p. 162).

(68) AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 494.

(69) Cortiella ens dóna a conèixer que el prevere Berenguer Barenys va instituir un segon benefici de Santa Maria el 1346, el patró del qual era el rector (CORTIELLA, 1981, p. 147).

(1381) (f. 1v, 6); Citges, Bartomeu (f. 10v); Citges, Berenguer (f. 51v); Citges, Esteve, espòs d'Asen (f. 4v, 36v); Citges, Pere (f. 10, 10v, 26v); Clarà, Berenguer [1425]⁽⁷⁰⁾ (f. 4); Clergue, Gabriel (f. 6v); Cogul, Gaspar (f. 27, 27v); Coll, Andreu (f. 5v, 17); Coll, Antoni (f. 11v, 22, 39v); Coll, Cosme, avi de Joan (f. 26v, 39, 40, 43v, 44v); Coll, Jaume, ferrer, sogre d'Antoni Sardà (f. 18v); Coll, Joan, menor, nét de Cosme (f. 29v, 36v, 40); Coll, Pere (f. 19); Colom, Pere (f. 35v)⁽⁷¹⁾; Colomer, Dalmau (f. 28); Comes, Berenguer (f. 4v, 11v); Comes, Joan, notari de Tarragona (f. 13, 51v, 53); Company, Joan (f. 15); Comte, Guillem, rector i notari (1348) (f. 38v); Conesa, Antoni, pare de Joan, del Portal de la Selva (f. 44, 44v); Conesa, Cosme (f. 14); Conesa, Francesc, prevere, regint la notaria (f. 25); Conesa, Joan, del Portal de la Selva, fill d'Antoni, pare de Joan (f. 14, 17v, 24v, 25v, 28, 33, 37, 44, 44v); Conesa, Joan, el pubill, del carrer Mitjà o d'en Ferrer, fill de Joan (1614) (f. 44, 44v); Conesa, Pere (f. 7v, 10v); Conesa, Ramon, prevere (f. 2,); Conillera, Antoni, vicari i notari (1480) (f. 39v, 54); Constantí, Berenguer, vicari i notari (1472-1476) (f. 13v, 18, 25, 26, 28v, 34, 35, 47v, 49v, 53); Constantí, Jaume (1392) (f. 11); Creixell, Pere (f. 6v); Cros, Ramon del, sabater (f. 16v); Dalmau, Antoni, major (1470) (f. 13v, 17v, 18, 30v, 47v); Dalmau, Francesc, prevere beneficiat del benefici de Guillemona, vídua de Berenguer Totzó a l'església (f. 40v); Dalmau, Francí (s. XVI, f. 35)⁽⁷²⁾; Dalmau, Jaume, vicari i notari (1407-[1425]⁽⁷³⁾) (f. 18); Dalmau, Joan (1470) (f. 16v, 30v); Dalmau, Joan, teixidor (f. 30v)⁽⁷⁴⁾; Dalmau, Joan, de la Costa (35, 39v); Dalmau, Pau, sastre (f. 24); Dalmau, Ramon, prevere (f. 53); Danda (f. 7); Danda, Ramon, sogre d'Antoni Gran (f. 40, 42v, 44v, 46); Dardaric, Antoni, notari (1407-1409) (f. 33, 33v); Dela, na (f. 4); Despuig, mestre Joan (f. 12v, 14, 41v); Domengona, vídua (f. 26v); Domingo (f. 5v); Duran (f. 14v); Duran, Ramon Bernat, espòs de Bernarda (f. 3v, 4v, 45v, 46, 54); Esteve, Pere (f. 13, 18, 18v, 35, 38v, 48, 53, 53v, 54); Fabregat, Jaume (f. 6, 11); Fajola, Bartomeu, espòs de Claret (f. 14, 14v); Fajola, Bartomeu, espòs de Caterina (f. 17); Fajola, Bartomeu, menor (f. 19); Fajola, Caterina, muller de Bartomeu Fajola (f. 15v, 19, 37v); Fajola, Guillem (f. 3, 21, 26, 32v); Fajola, Jaume (f. 37, 41v, 50, 51v); Fajola, Joan (f. 17); Falconer, lu, el francès, familiar de l'arquebisbe (f. 47); Feliu (f. 45v, 54); Feliu?, Pere (f. 31v); Ferran, Joan (f. 25, 28, 28v, 32, 33, 45); Ferrer (f. 16, 28, 28v, 46); Ferrer, Andreu, muller d' (f. 11, 47); Ferrer, Antoni, fill de Joan (f. 16, 20, 26, 26v, 31, 31v, 32, 37, 38, 39, 39v, 46, 47v, 53v); Ferrer, Baltasar (f. 47v); Ferrer, Bernat (f. 27, 43v); Ferrer, Feliu (f. 11); Ferrer, Guillem, espòs de Raimundeta, sogra de Jaume Mallorques (f. 8v); Ferrer, Joan, pare d'Antoni (f. 31, 31v, 32v, 33); Ferrer, Joan, pare de Pere (f. 28v, 36); Ferrer, Joan, prevere (f. 13, 20, 25, 28v, 36, 37, 37v, 39v, 51v, 52, 52v, 53, 53v, 54, 54v); Ferrer, Montserrat (f. 25); Ferrer, Pere, prevere (f. 2, 39v, 50); Ferrer, Pere, fill de Joan (f. 2, 15v, 25, 28v, 36); Ferrer, Pere, de Plaça, gendre de Torres (f. 37); Figuera, Francesc, vicari i notari (1380-1396) (f. 5v, 8, 10, 11, 35, 38v); Figuerola, Martí (f. 19, 30, 33, 34, 35v); Figuerola, Pere (f. 46, 46v); Folc, pubills (f. 15v); Folc,

(70) AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 145.

(71) Cortiella cita la marmessoria de Pere Colom (CORTIELLA, 1981, p. 149).

(72) A mitjan segle XVII la Comunitat de preveres percebia diners de la marmessoria de Francesc Dalmau (CORTIELLA, 1981, p. 149).

(73) AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 145.

(74) El 1497 retrobem el teixidor Joan Dalmau (IGLÉSIES, 1991, p. 256).

boter (f. 35v); Folc, Antoni, dels Quatre Cantons (f. 25, 54v); Folc, Antoni (f. 19); Folc, Jaume (1531) (f. 7v, 15v, 19); Folc, Joan (f. 18, 24); Folc, Llorenç (f. 25, 54v); Folc, Pere (f. 48v); Folca, na, muller d'Antoni Folc (f. 19); Forn, Francesc, escolar (f. 1, 1v, 6); Fortinyà, Guillem (f. 26); Fortuny (f. 47v); Fortuny, Antoni (f. 22); Fortuny, Bartomeu (f. 3v); Fortuny, Felip (f. 14, 26v); Fortuny, Feliu (f. 14, 19v, 39v); Fortuny, Guillem (f. 2v, 8); Fortuny, Jaume (f. 21); Fortuny, Joan, major (f. 16, 27v, 45, 48)⁽⁷⁵⁾; Fortuny, Joan, menor (f. 35, 38, 43v, 52); Fortuny, Pere (f. 19, 26v, 32v, 40v); Fuster, fill de Fuster, mestre de cases (f. 12); Fuster, Benet, pare de Francesc (f. 47v); Fuster, Francesc, fill de Benet (f. 47v); Fuster, Jaume, major (1448) (f. 12, 27); Fuster, Jaume, menor (f. 39v, 44); Fuster, Joan (f. 20v); Fuster, Lluç (f. 24, 39v); Garau, Jaume (1621) (f. 20); Garau, Joan, del carrer de l'Església (f. 14, 24v, 34, 45); Garau, Pere, jurat (f. 5v, 7, 10v); Gascó, Joan, prevere (f. 12v, 13, 21v, 42v, 49); Gascó, Miquel (f. 24); Gascó, Miquel (f. 28); Gascó, Miquel, batlle (f. 29, 31v, 40v, 42v, 45, 45v)⁽⁷⁶⁾; Gascó, Miquel, familiar de l'arquebisbe (f. 47); Gassull, Andreu (f. 10, 11); Gassull, Guillem (1409) (f. 33, 36v, 48, 50); Gassull, Jaume, espòs de Blanca (f. 19v); Gassull, Joan (1489) (f. 24v, 33v, 35v, 45v, 50v, 52v); Gassull, Pere, pare de Mansilia, muller de Bartomeu Montserrat (f. 12v); Gavaldà, Antoni (f. 11v, 25); Gavaldà, Arnau (f. 25, 50, 51v); Gener (f. 8v, 11, 11v, 15v); Gener, Bartomeu (f. 8v, 10v); Gener, Bernat, menor (f. 4); Gener, Francesc, espòs de Francesca (1392) (f. 10); Gener, Gabriel, pare de Pere (f. 11, 23); Gener, Guillem (f. 18v); Gener, Jaume (f. 4, 11, 11v); Gener, Pere, del mas, espòs d'Elisenda, fill de Gabriel (f. 21, 23, 31); Gener, Pere, del mas, nét de Jaume (f. 50); Gener, Pere, major (f. 22, 23, 30v, 44v); Gener, Pere, menor, nebot de la senyora Santjust (1614) (f. 31v, 32, 42); Gener, Ramon (f. 4, 8, 10, 10v, 11, 30v); Gener, Ramon, major (f. 7v); Gener, Ramon, prevere, regint la notaria per Bartomeu Oliva (f. 23v); Gener, Ramon, de Vilallonga (f. 10); Gener, Vicenç (1470 i 1475) (f. 18); Gil, Pere, gendre d'Antoni Martí i sogre d'Antoni Cases (f. 45); Giner, Mateu, de la Canonja (f. 12v); Giner, Montserrat, del Pont (f. 32); Giner, Pere (f. 39v)⁽⁷⁷⁾; Gisquerol, Arnau (f. 6v); Gramon, [Andreu?] (f. 52); Granada, Francesc (f. 3v); Gran, Antoni, gendre de Danda (f. 7, 44v); Guasc, Gaspar, gendre de Joan Martorell (1621) (f. 37v); Guasc, Guillem, espòs d'Elisenda (f. 27v); Guasc, Joan (f. 42v, 46); Guerau, Joan (f. 13v, 14, 35v); Guerau, Pere, dels Quatre Cantons (f. 15, 46); Guirimbau (f. 28v); Homedes, n', mare de na Rossella, de Tarragona (f. 13v, 26, 26v, 42v, 53); lu, el francès, Falconer (f. 47); Jaques, [Bartomeu?] canonge de Tarragona (f. 46v); Jaques, Bartomeu, prevere de la Selva, beneficiat del benefici de Sant Esteve de l'Església (f. 46v); Joan, Antoni, vicari i notari (1454) (f. 32v); Joan, Bernat, seller (f. 22v); Jonquer, Berenguer, espòs de Jaumeta (f. 20); Jover, Bernat, espòs d'Elisenda (f. 6v); Jover, Pere, major (f. 22v); Jover, Ramon (f. 11v, 38); Junyent, na (f. 40); Just, Guillem (f. 20); Justa, na, vídua (f. 23v); Llaberia, Antoni (f. 1v, 4v, 10, 11); Lliotrà, Gui-

(75) El 1462 Joan Fortuny era representant de Constantí a la Comuna del Camp i síndic el 1463 (CORTIELLA, 1981, p. 174- 176, 178, 214-218).

(76) El 1356 era batlle de Constantí Miquel de Quintana (AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 475). El mateix document ens dona a conèixer també un saig jurat, Pere Teixidor i altres habitants de la vila: Berenguer Pontons, Andreu Pr..., a més de Pere Dolç, nou saig jurat.

(77) Cortiella reproduceix que el 1593 Joan Giner era procurador de la Comunitat dels preveres de Constantí (CORTIELLA, 1981, p. 52).

llem, prevere de Reus (f. 6v); Llobell, espòs de Blanca i pare de Bartomeua (1447) (f. 16, 36); Llor, na (1407) (f. 33v); Lluc, Joan lo (f. 13v, 25); Lluciana, na (f. 19); Lluna, na (f. 11); Lluna, Joan (f. 11v); Macià (f. 42v); Macià, Pere, pubills de (1531) (f. 8); Maçó, Joan (f. 4); Magrinyà, Guillem (f. 50v, 52v); Magrinyà, Joan (f. 12, 13v, 18, 18v, 20v, 24, 36v, 44, 44v, 53v)⁽⁷⁸⁾; Magrinyà, Joan, de la Pobla (f. 29); Magrinyà, Lluís (f. 39); Magrinyà, Pau (f. 29v, 34, 39, 53v); Magrinyà, Salvador (f. 8); Magrinyà, Sebastià, fillastre d'Antoni Puig (f. 24v); Magrinyà, Sebastià, de la Plaça, gendre de na Paladella (f. 42v); Maimó, Guillem (f. 11)⁽⁷⁹⁾; Mallorques, Jaume, gendre de Raimundeta, muller de Guillem Ferrer (f. 8v); Mangons, Jaume, espòs de Joana (1407) (f. 1, 2v, 5, 8v, 23v, 25v, 51); Mansília, muller de Bartomeu Montserrat i en segones nupcies de Pere Gassull (f. 12v); Marcona, na (f. 14v); Marí, Simó (f. 3); Martell, Antoni (f. 12v, 21); Martell, Antoni, prevere (f. 14); Martell, Balaguer (f. 8); Martell, Balaguer, menor (1369) (f. 10v); Martell, Bartomeu, espòs de Tecla (f. 1, 32v, 35, 50v, 54); Martell, Bernat (f. 3, 8, 10, 43); Martell, Jaume, l'olier, espòs de Caterina, avi de Pere Gener (1512) (f. 25, 26, 28, 29v, 39v, 46, 49, 50); Martell, Joan (f. 1v, 11v, 31v); Martell, Joan, menor (f. 11v); Martell, Pere (1614) (f. 18, 21, 32, 48v, 49); Martí, mestre, mestre de cases (f. 47); Martí, Antoni, sogre de Pere Gil (f. 45); Martí, Arnau (f. 19); Martí, Bartomeu (f. 45v); Martí, Bernat, major (f. 26, 31, 31v, 37v, 52v, 53); Martí, Bernat, espòs de Venguda (1473) (f. 10, 11, 20, 20v, 26, 28, 43); Martí, Bernat, menor (1476) (f. 17, 20, 28v, 31v, 32v); Martí, Joan (f. 53v); Martí, Pere (f. 28v); Martina, na (f. 41); Martorell, ferrer (f. 40); Martorell, Antoni, del carrer del Castell, espòs de Caterina (f. 15, 15v, 24v, 25v, 30v, 34, 35v, 37v, 39, 44v, 47, 47v, 52, 53); Martorell, Antoni, menor (f. 50); Martorell, Bartomeu, teixidor, oncle de Bartomeu (f. 47); Martorell, Bartomeu, nebot de Bartomeu, teixidor (f. 47); Martorell, Bartomeu, pare de Joan (f. 47); Martorell, Berenguer (f. 52); Martorell, Esteve (f. 25); Martorell, Gabriel, de la Plaça (f. 25v); Martorell, Jaume, menor (f. 14v, 27v, 42v, 44v, 46); Martorell, Jaume, pare de la dona de Joan Pasqual (f. 47); Martorell, Jaume, sogre d'Oliver (f. 47v); Martorell, Joan (f. 48); Martorell, Joan (1523) (f. 52); Martorell, Joan, fill de Bartomeu (1621) (f. 47); Martorell, Joan, major (f. 38v); Martorell, Joan, menor (1376) (f. 12, 12v); Martorell, Joan, fill d'Antoni, sogre de Gaspar Guasc (1621) (f. 37v, 38v, 39); Martorell, Joan (f. 19, 20v, 25v, 29v); Martorell, Joan, del carrer del Raig (s. XVII, f. 25v); Martorell, Joan, paraire (f. 29v); Martorell, Joan, del carrer de l'Església, espòs de la Rossa (f. 35v); Martorell, Joan, àlies Massana (f. 35v); Martorell, Miquel, major (f. 27, 37v, 38v, 39, 52); Martorell, Miquel, menor (f. 33v, 34); Martorell, Pere (1451; 1460, 1476 i 1496) (28, 28v, 33v, 36); Martorell, Pere, de la Gavarra (f. 17); Martorell, Pere, del Portal Nou (f. 34); Martorella, na (f. 52); Martorella, Violant (f. 25, 28, 28v); Mateu, Joan (f. 3); Mercer, Domènec (f. 50v); Messeguer, Arnau (f. 4v, 10, 19); Messeguer, Berenguer (f. 11); Messeguer, Guillem (f. 10v); Mestre, Joan, espòs de Caterina (f. 32, 34); Mestre, na [Caterina] (1454) (f. 32v); Mianes, espòs de Berenguerona (f. 22v, 30); Mingulló, Joan, notari (f. 17v); Miquel, Antic (f. 6v); Miquel, Feliu (f. 35v), Miquel, Francesc (f. 40, 42v, 44v); Miquel, Jaume, espòs de Joana (f. 8); Miquel, Joan (f. 20,

(78) Joan Magrinyà consta el 1497 (IGLÉSIES, 1991, p. 255). Cortiella cita la marmessoria de Magrinyà (CORTIELLA, 1981, p. 149).

(79) Cortiella fa referència a les marmessories de J. Maimó i d'Elisabet Maimona (CORTIELLA, 1981, p. 149).

22, 22v, 23, 25, 35v); Mitjavila, misser (f. 40); Moll, Pere (f. 51v); Montcada, Antoni (f. 33v); Montcada, Francesc (1496) (f. 28); Montcada, Francí, procurador dels aniversaris de l'església (1523) (f. 34); Montcada, Joan (f. 12, 12v, 13, 13v, 19v, 20, 24v, 26v, 27, 30, 32v, 33v, 34, 35, 35v, 42v, 44, 46, 48); Montcada, Ramon, prevere (1401) (f. 33v); Montfort, de Reus (f. 23); Montroig, Arnau de (f. 6); Montseny, Francesc, prevere de Sarral (f. 13, 37v, 39v, 41v, 53, 53v, 54); Montseny, Pere de (f. 21); Montserrat (f. 41); Montserrat, Bartomeu, espòs de Mansília Gassull (f. 6, 12v); Montserrat, Llorenç (f. 16, 26v, 41v); Mora, Gonçal de (1451) (f. 28v); Moragues, Antoni (f. 1v, 40v); Moragues, Jaume, espòs d'Elisenda (f. 5); Navarro, Joan, mestre espartenyer, gendre de na Pontons (f. 20); Navés, Joan (f. 46v); Nou, Guillem de (f. 6v); Oliva, Bartomeu (f. 23v); Oliver, gendre de Jaume Martorell (f. 47v); Oliver, Antoni (f. 45); Oliver, Jaume (f. 39); Oller, Pere, canonge infermer de la Seu (f. 3); Oriol, Jaume (f. 50v); Oró (f. 31v); Ortoneda, boter (f. 35v); Padrolo, Joan (f. 24); Paladella, del mas (f. 21, 43v); Paladella, na, sogra de Sebastià Magrinyà (f. 42v); Palau, Francesc (f. 11v); Pallarès (f. 4, 11); Pallarès, Antoni, gendre de Joan Rival (fill de Pere) (f. 48v); Pallarès, Pere (f. 4v); Pasqual, Antoni (f. 38, 38v)⁽⁸⁰⁾; Pasqual, Berenguer (f. 6v); Pasqual, Joan, espòs de la filla de Jaume Martorell (f. 27, 47, 47v); Pasqual, Pere (f. 3); Pastor, Bartomeu, sabater (f. 49); Peirí, Antoni (f. 16v, 32, 37, 41, 43v); Peirí, Bartomeu, menor (f. 41); Peirí, Pere, la Romaguera, espòs de (f. 8, 22); Peirí, Pere, major (f. 24, 33v, 40v); Peirí, Simó (f. 4v); Peirí, Vicenç (f. 37); Peirina, na, muller de Pere Peirí (f. 24); Pellicer, Pere, vicari (1483) (f. 36v); Pescater, Andreu (f. 13); Pescater, Antoni (f. 1); Pescater, Domènec (f. 37v); Pescater, Guillem (f. 10v); Pescater, Guillem (f. 11v); Pescater, Ramon, prevere (f. 20); Pescater, Ramon (f. 31); Picaperes, na (f. 3v, 33); Piquer, Pere (f. 3, 29); Planeta, na (1362) (f. 23, 42v); Plegamans, Jaume (f. 31v); Pontons, na, sogra de Joan Navarro, mestre espartenyer (f. 20); Pontons, fill de Joana, muller de Jaume Mangons (f. 5, 16); Pontons, Antoni (f. 48v); Pontons, Antoni (f. 14v, 15, 23v, 24); Pontons, Antoni, major (f. 17); Pontons, Antoni, menor (f. 20, 32v, 42v); Pontons, Bartomeu (f. 15, 20v, 29, 37v, 42v); Pontons, Bartomeu, ferrer (f. 20v); Pontons, Bernat (1398) (f. 15, 19v, 20); Pontons, Damià (f. 15, 22, 32v, 34, 43v); Pontons, Guillem (1472 i 1472) (f. 24v, 32, 39v, 41v, 53v, 54v); Pontons, Joan (f. 23v, 25); Pontons, Pere, pare de Blanquina, muller de Ramon Savit (f. 38); Pontons, Vicenç, espòs de Jaumeta (f. 1v, 43, 49); Pradell, Antoni (f. 18); Puig, Antoni, padrastre de Sebastià Magrinyà (f. 24v); Puig, Domènec (1391) (f. 5v, 38v); Puig, Joan (f. 18); Puig, Pere (f. 11v); Pujol (f. 15, 28); Pujol, mestre [Joan?], vicari general del Capítol (1513) (f. 19v); Raig (f. 25v, 29v); Ramon, lo sabater (f. 52v); Reig, Cosme, sastre (f. 26v); Redon, Guillem (f. 3v); Rencit, Bartomeu, rector (1512) (f. 49); Requesens, Bernat (f. 34v); Riera, Francesc, notari (1420) (f. 54v); Riera, Jaume, escolar (f. 6v); Riera, na, vídua, filla de Rafael Caldes (1621) (f. 20); Ripoll, Francesc, notari (f. 10v); Riudecols [Dalmau de], canonge de la Seu (1392-1429) (f. 6v); Rius, Gabriel (1523) (f. 34); Rival, Bartomeu, fill de Joan, de la Plaça (f. 8v, 16, 26v, 36, 41, 41v, 43, 49, 51); Rival, Bartomeu, (1451) (f. 28v, 39v, 50); Rival, Francesc o Francí (1531) (f. 7v, 22v, 50v); Rival, Janot (f. 42v); Rival, Joan, pare de Bartomeu, sogre de Mateu Aguader (f. 43);

(80) El 1497 trobem Pasqual "lo Carreter", que enllaça per l'ofici amb Felip Pasqual, carreter, citat per Cortiella el 1593 (IGLÉSIES, 1991, p. 255 i CORTIELLA, 1981, p. 52).

Rival, Joan, fill de Pere i cunyat d'Antoni Pallarès (f. 48v); Rival, Pere, pare de Joan, del carrer del Portal Nou (sogre d'Antoni Pallarès) (f. 48v); Rivau, Guillem (f. 10, 11); Rivau, Pere (f. 2v, 8); Robert, Antoni (f. 20v, 53)⁽⁸¹⁾; Roca, Antoni de, vicari i notari (1513) (f. 19v); Roca, Pere, espòs de Mansella (f. 37); Roig (f. 24); Roig, Antoni (f. 4); Roig, Gabriel (f. 32); Roig, Pere, sogre de Bernat Bodiga (f. 15, 22, 22v, 23, 39v); Ros, Pere (f. 19); Rossa, na, vídua de Joan Martorell (f. 12, 35v, 44v); Rossella, na, de Tarragona, filla de la senyora Homedes (f. 13v, 26, 26v, 42v); Rosselló, Antoni, del mas de l'Aragall (f. 43v, 50v); Roure, Pere (f. 51); Rovira, Marc (f. 6v); Salelles (f. 50v); Salelles, Ramon de (f. 3v, 8); Saleses, Antoni (f. 12v, 30v, 39, 40, 42, 51v); Saleses, Bartomeu (f. 32); Saleses, Bernat, espòs d'Elisenda (f. 21v); Saleses, Jaume (f. 40); Saleses, Pere, del Portal de la Selva (f. 2v, 16, 36v); Salom (f. 24v, 35v); Salort, Antoni (f. 8v); Salort, Francesc (f. 14, 14v, 15, 15v, 16, 26v, 34, 48); Salort, Jaume (f. 15v, 16); Santjust, Guillem, major (f. 37, 52v)⁽⁸²⁾; Santjust, Guillem, menor, espòs de Tecla, oncle de Pere Gener (f. 42); Sarrà, Cosme (f. 27v); Sarrà, Jaume (f. 16v, 17, 26v); Sarrà, Joan, l'Esquerrà (f. 45); Sarrà, Llorenç, de Puigdelví (f. 29); Sarrà, Miquel (f. 54); Sarrà, Pere (f. 22v); Sastre, Berenguer (f. 44v); Savit, Ramon, espòs de Blanquina Pontons (f. 38); Serenyana, Bartomeu (f. 7); Serenyana, Pere (f. 11v); Serra (f. 26v); Serra, Agustí [1566]⁽⁸³⁾(f. 17v); Serra, Jaume (f. 16v); Serra, Llorenç (f. 21); Simó, Bartomeu (f. 26, 30, 47v); Solà, Joan, prevere (f. 1); Solanells (f. 32v); Solanes, Gaspar (f. 14v, 15, 51); Solanes, Jaume (f. 21v); Soler (f. 54v); Soler, Antoni, pare de Pere (f. 23v, 46); Soler, Bartomeu (f. 13v, 20, 25, 25v, 27v, 41, 45, 45v, 49, 50v); Soler, Bernat, espòs d'Anastàsia (f. 18, 40v); Soler, Bonanat (f. 3); Soler, Joan, major (f. 13v, 19, 23v, 24, 33v, 35v, 41, 41v, 47, 52); Soler, Joan, menor (f. 41, 54); Soler, Joan, ferrer (f. 35v, 38, 41); Soler, Pere, espòs d'Elisenda (f. 16v, 29v); Soler, Pere, major (f. 14v, 18, 24, 32, 39, 50v, 54v); Soler, Pere, menor (f. 19, 42v, 54); Soler, Pere, fill d'Antoni, del carrer Mitjà o d'en Ferrer (f. 46); Solera, Beatriu (f. 33); Solzina, Joan, de Reus (f. 6v); Subirats, Pere (f. 46v); Sugranyes, Antoni, rajoler (f. 12v); Sugranyes, Antoni, àlies Robert, dels Quatre Cantons, fill de Cosme (f. 35, 38v, 52); Sugranyes, Bartomeu, pare de Miquel (f. 30); Sugranyes, Cosme, pare d'Antoni (f. 35); Sugranyes, Esteve, beneficiat (f. 40v); Sugranyes, Jaume, espòs de Margarida (f. 26); Sugranyes, Joan (f. 12v, 29, 30, 35); Sugranyes, Miquel⁽⁸⁴⁾, fill de Bartomeu (f. 30); Tarroja, Pere (f. 23); Tegell, Jaume, vicari (1523) (f. 34, 52); Tomàs, Pere, espòs d'Asen (f. 3, 29); Torner, Andreu, espòs de Jaumeta (f. 4v); Torner, Arnau, nét de Jaumeta, muller d'Andreu Torner (f. 2, 4v); Torner, Pere (f. 42v)⁽⁸⁵⁾; Torrella, Bernat (f. 22, 35v); Torrents (f. 47); Torres, sogre de Pere Ferrer, de Plaça (f. 37); Torres, vídua, mare d'Antoni Caldes (f. 45v); Torroella, Vicenç, de Reus (f. 6v); Tortosa, Gabriel, escolar (f. 25v, 28v, 30, 32v, 33, 34, 35v, 36, 40v, 45); Tortosa, Joan (f. 50v); Toses, Bartomeu, espòs de Blanca (f. 7v); Toses, Berenguer (f. 15, 37); Toses, Guerau (f.

(81) El 1432 Bartomeu Robert era síndic de Constantí (CORTIELLA, 1981, p. 173).

(82) Entre les marmessories de les quals cobrava la Comunitat de preveres Cortiella al-ludeix a la de Santjust (CORTIELLA, 1981, p. 149).

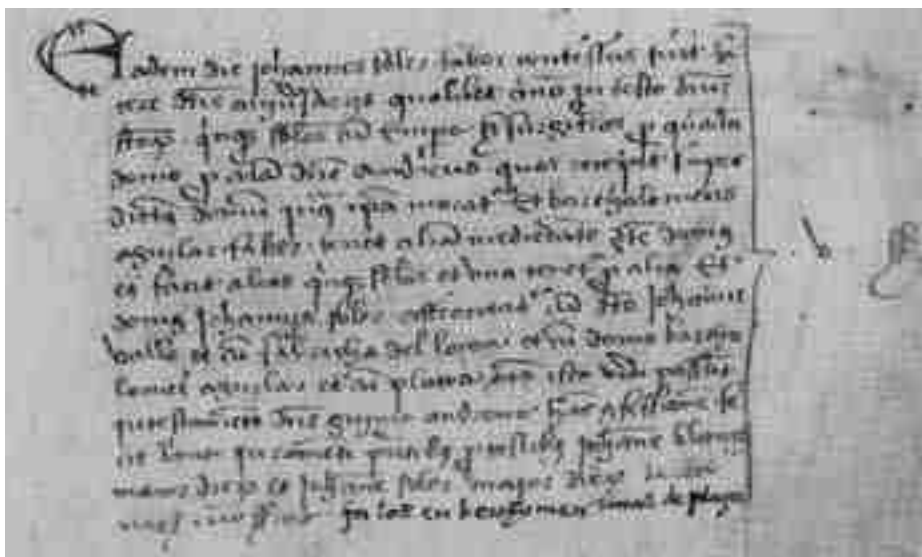
(83) AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 579.

(84) Citat per Cortiella el 1520 (CORTIELLA, 1981, p. 50 i 52).

(85) Pere Torner fou nomenat missatger el 1462 i figura com a síndic el 1463 (CORTIELLA, 1981, p. 177, 178, 217 i 218).

13v); Toses o Tosses), Joan (f. 12v, 13, 30, 49, 49v, 53); Toses, Ramon (f. 4, 10); Tost, Narcís (f. 20, 30, 34v, 38); Tost, Pere (f. 10); Tost, Pere, notari (1375-1378) (f. 4v, 45v, 54)⁽⁸⁶⁾; Totosaus, Antoni (f. 28); Totosaus, Berenguer (f. 39v); Totosaus, Bernat (f. 11, 11v); Totosaus, Simó (f. 8); Totzó, Berenguer, espòs de Guillemona (f. 1v, 40v); Trilla, Ramon (f. 3v); Ubac, Joan, pare de Beneta, ciutadà de Tarragona (f. 19, 24v, 25v, 31, 47); Valdelòs (Vandellòs), Jaume, vicari i notari (1489) (f. 52v); Vall, Joan, sastre (f. 40v, 41); Valla, Pere (f. 7, 7v, 44v); Valle, mestre Joan (f. 13); Varrà, Joan, de Reus (f. 54); Vidal, Antoni (1408) (f. 2v, 3v, 8, 25v, 26, 28, 42, 50, 51v); Vidal, Bartomeu (f. 34v, 45); Vidal, Melcior, notari, vicari (1447-1448) (f. 12, 19v, 34v); Vidal Pere, fill d'Antoni (f. 8, 25v, 34); Vilamajor (f. 33); Vilamajor, Bartomeu (f. 45, 49); Vilarnalda (f. 32); Virgili, del mas, del Codony (f. 54v); Virgili, Antoni, pare de Pere i avi de Feliu (f. 48); Virgili, Esteve, oncle de Francesc (f. 47, 54v); Virgili, Feliu, fill de Pere i nét d'Antoni (f. 13v, 48); Virgili, Francesc, del Codony, nebot d'Esteve (f. 45v, 54, 54v); Virgili, Joan, del Codony (f. 45v); Virgil, Montserrat (1621) (f. 48); Virgili, Pasqual, del Codony, espòs d'Antònia (f. 45v, 54, 54v); Virgili, Pere, fill d'Antoni i pare de Feliu (f. 13v); Vives, Guillem (1396) (f. 8).

Pel que fa als noms, podem classificar els de dona: Anastàsia ("Estàsia"), Antònia, Arsendis (Assén), Bartomeua, Beatriu, Beneta, Benvenguda ("Venguda"),

Confessió del ferrer Joan Soler (12 de maig de 1479, f. 41) del pagament de 5 sous anuals, per l'ànima de Guima Andreu, sobre la casa compartida amb el també ferrer Bartomeu Aguilari, entre Joan Vall, la ferreria del llòssol –tribut al senyor per llossar les eines agrícoles-, la casa de l'esmentat Aguilari i la Plaça. Succéit per Bartomeu Rival.

(86) Cortiella cita Pere Tost el 1380, en relació amb la custòdia d'alguns documents de l'arxiu de la Comuna del Camp (CORTIELLA, 1981, p. 173).

Berenguerona, Bernarda, Blanca, Blanquina, Caterina, Claret, Elisenda, Francesca, Guillemona, Guima, Hongria, Jaumeta, Joana, Mansella, Mansília, Margarida, Raimundeta, Tecla i Violant i els d'home: Agustí, Alfons, Andreu, Antic, Antoni, Arnau, Balaguer, Baltasar, Bartomeu, Benet, Berenguer, Bernat, Bonanat, Cosme, Dalmau, Damià, Domènec, Esteve, Felip, Feliu, Francesc, Francí, Gabriel, Gaspar, Gonçal, Guillem, Iu, Janot, Jaume, Joan, Joanot, Josep, Llorenç, Lluc, Lluís, Marc, Martí, Mateu, Melcior, Miquel, Montserrat, Nadal, Narcís, Nicolau, Pasqual, Pau, Pere, Rafael, Ramon, Salvador, Sebastià, Simó i Vicenç.

Oficis, professions i càrrecs

En comptades ocasions se'ns revela l'ofici, la professió o el càrrec, per bé que l'ocupació més corrent devia ser la de pagès. Així consten: els **ferrers** Joan Bertran (1421, f. 6), Joan Soler, que limitava amb la vinya de Joan Guasc, al Mas de Salom (1479, f. 35v, 38 i 41), que compartia amb el també ferrer Bartomeu Aguilar (1479, f. 41 i 41v) la casa –en la qual vivia abans Andreua–, situada entre el sastre Joan Vall, la ferreria (“*fabricha del loçou*”), l'esmentat Aguilar i la plaça; Jaume Coll (s. XVI, f. 18v), Bartomeu Pontons (s. XVI, f. 20v) i Martorell (s. XVI, f. 40); els **sastres** Joan Vall (1479, f. 40v), Pau Dalmau (s. XVI, f. 24), mestre [Feliu?] Baró⁽⁸⁷⁾, amb casa al carrer d'Antoni Ferrer, tocant a la de Gabriel (s. XVI, f. 32) i Cosme Reig, amb un alberg al carrer d'en Serra, abans d'Antoni Ferrer –pertangué a Antoni Capell, Cosme Aguiló i Aguilona– (principi del s. XVII, f. 26v); els **mestres de cases** [Joan] Fuster (s. XVI, f. 12) i mestre Martí, amb casa al carrer del Castell, abans d'Antoni i de Jaume Martorell (s. XVI, f. 47); els **sabaters** Ramon del Cros (1479, f. 16v) i Bartomeu Pastor (s. XVI, f. 49); el **boter** Folc (s. XVI, f. 35v); l'**espardenyer** Joan Navarro, gendre de na Pontons, amb un tros de terra de l'Horta Vella, darrera l'hort clos de Guillem Just (s. XVI, f. 20); l'**olier** Jaume Martell –espòs de Caterina–, la casa del qual –al carrer d'Antoni Ferrer, entre Bartomeu Bosc i Jaume Martorell– passà a Bartomeu Soler (f. 46 i 49); el **paraire** Joan Martorell (s. XVI, f. 29v); el **rajoler** Antoni Sugranyes, amb un alberg al carrer del Castell, abans de Pere Carull i de Joan Despuig (s. XVI, f. 12v); el **seller** Bernat Joan (s. XVI, f. 22v); el **teixidor** Joan Dalmau (s. XVI, f. 30v); el **batlle** –representant de l'arquebisbe en els afers judicials, que presidia la Cort o batllia– Miquel Gascó (1479, f. 29); els **jurats** –encapçalaven el Consell o govern municipal, contraposat a la Cort del batlle– Pere Garau, Pere Barenys i Arnau Calaf (1479, f. 5v i 7); el **nunci** Pere Ballester, amb casa al carrer del Castell (45v); els **escolars** Alfons Castellà (1421, f. 1 i 1v), Francesc Forn (1421, f. 1 i 6), Jaume Riera (1421, f. 6v), Pere Bagó (1421, f. 7) i Gabriel Tortosa (1479, f. 40v) i l'home de lletres **misser** Mitjavila (f. 40v).

Quant als **notaris**, descobrim els següents, alguns dels quals eren alhora preveres i vicaris o rectors: Guillem Comte, rector (1348, f. 38v), Francesc Ripoll (1369, f. 10v), Pere Tost (1375-1378 f. 4v, 45v i 54), Francesc Figuera, vicari (1380-1398, f. 5v, 8, 10, 11, 35 i 38v), Ramon Gener, prevere, regent la notaria per Bartomeu Oliva (1407, f. 23v), Jaume Dalmau, vicari (1407, f. 18), Antoni Dardaric (1407-1409, f. 33 i 33v), Pere de Montseny (1416, f. 21), Francesc Riera (1420, f. 54v), Melcior Vidal,

(87) AMIGÓ, 1981, p. 253.

vicari (1447-1448, f. 12, 19v i 34v), Gonçal de Mora (1451, f. 28v), Antoni Joan, vicari (1454, f. 32v), Domènec Aleu (1470, f. 14 i 30v), Mateu Aleu (1472, f. 24v), Berenguer Constantí, vicari (1472-1476, f. 13v, 18, 25, 26, 28v, 34, 35, 47v, 49v i 53), Francesc Bertran, vicari (1476-1489) (f. 12v, 24v, 27, 36v i 50v), Joan Mingulló (1478, f. 17v), Pere Bonpar (1478-1479, f. 29v, 32v i 39), Joan Ferrer, vicari (1479, f. 13, 20, 25, 36, 37, 37v, 39v i 51v-54v), Antoni Conillera, vicari (1479-1480, f. 39v i 54), Pere Pellicer, vicari (1483, f. 36v); Jaume Vandellòs, vicari (1489, f. 52v), Joan Borràs, vicari (1495-[1510]⁽⁸⁸⁾, f. 28); Francesc Conesa, prevere, regint la notaria (f. 25), Antoni de Roca, vicari (1513, f. 19v), Jaume Tegell, vicari (1523, f. 34 i 52), a més d'Antic Miquel (1348, f. 6v) i Carnicer, de Reus (f. 50v) i de Joan Comes, de Tarragona (1479, f. 51v).

Hem d'anotar finalment els altres eclesiàstics que apareixen: el canonge infermer Pere Oller (f. 3), representat pel prevere Ramon Barceló, el canonge [Bartomeu?] Jaques (f. 46v), els preveres: Joan Solà ([1321], f. 1)⁽⁸⁹⁾, Ramon Pescater (1398, f. 20), Ramon Conesa (f. 2), Pere Ferrer (f. 2, 39v i 50), Antoni Martell (f. 14), Ramon Montcada (f. 33v), Miquel Bacona (f. 52v), Ramon Dalmau (f. 53), Berenguer Arboç 1421, (f. 1, 3 i 3v), Joan Gascó (1479, f. 12v, 13, 21v, 42v i 49)⁽⁹⁰⁾, Guillem Llitrà, de Reus (1421, f. 6v), Francesc Montseny, de Sarral (1479, f. 13, 37v, 39v, 41v, 53, 53v i 54), Ramon Barceló, (f. 1v, 3, 5 i 5v) i Francesc Dalmau (f. 40v), beneficiats del benefici de Guillemona, vidua de Berenguer Totzó, Bartomeu Jaques, beneficiat del benefici de Sant Esteve de la Selva, instituit per Pere Subirats (f. 46v) i Pere Calaf, també beneficiat de la Selva (f. 46v), el mestre [Joan] Pujol, vicari general del Capítol (f. 19v) i Francí Montcada, procurador dels aniversaris de l'església de Constantí (f. 34)⁽⁹¹⁾.

(88) AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 561, 562, 564 i 582. Podem assenyalar també els vicaris Pere Garcia (1492?), Lluís Bellit (1502), Gabriel Ollers (1507) i Pere Sales (1520) (AHT, Fons Notarial de Tarragona, *Manual* de Joan Comes (1500-1520), sig. top. 4, f. 300-302v).

(89) Fundador del benefici de Sant Pere (CORTIELLA, 1981, p. 147).

(90) El 1401 actua com a testimoni d'una època el prevere Joan Magrinyà (SANMARTÍ-COMPANYNS, 2011, p. 82. Al fogatge de 1497 figuren com a eclesiàstics: el vicari Aguiló, Martell i Montserrat i hi localitzem Joan d'Arassó, procurador de l'Arquebisbe –el 1494 s'assenyala que era cavaller, senyor d'Enveja (Vilanova i la Geltrú) i procurador general del Camp– (IGLÉSIES, 1991, p. 255 i AHT, Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 126). Segons Cortiella, el 1520 era procurador local de l'Arquebisbe Andreu Florenci (CORTIELLA, 1981, p. 50 i 52) –en realitat, Andria o Andreu Florentí, familiar de l'arquebisbe (1520), citat com a procurador fiscal de la cort del Procurador del Camp el 1537 (AHT, Fons notarial de Tarragona, sig. top. 4, f. 300 i Fons Ajuntament de Tarragona, perg. 128).

(91) Al fogatge de 1553 Francí Montcada és identificat com a beneficiat, seguit per Joan Bosc, beneficiat i arrendador, els també beneficiats Antoni Caldes, Joan Balla, Pere Folc, Gabriel Blanc, Jaume Giner i els vicaris Jaume Garcia i Pere Joan Carnicer, a despesa de l'arrendador (IGLÉSIES, 1981, p. 254).

